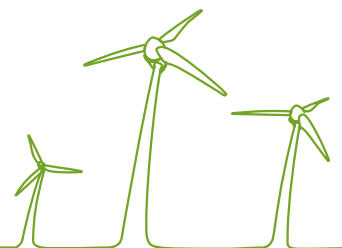

SALLAN KUNTA

PORTIN TUULIVOIMAPUISTON YLEISKAAVA

Vastine luonnosvaiheen (uudelleen nähtävillä) lausuntoihin ja mielipiteisiin

Vastine luonnosvaiheen (uudelleen nähtävillä) lausuntoihin ja mielipiteisiin

Janne Tolppanen 27.11.2017

Sisällysluettelo

1	Lausunnot	2
1.1	Lapin ELY-keskus (4.9.2017)	2
1.2	Lapin liitto (3.7.2017)	9
1.3	Museovirasto (16.8.2017)	11
1.4	Lapin maakuntamuseo (22.6.2017)	12
1.5	Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti (18.8.2017)	13
1.6	Suomen turvallisuusverkko Oy STUVE (23.8.2017)	17
1.7	Fingrid Oy (15.8.2017)	18
1.8	Lapin pelastuslaitos (27.6.2017)	19
1.9	Paliskuntain yhdistys (15.8.2017)	20
1.10	Kemijärven kaupunki (22.8.2017)	24
1.11	Posion kunta (21.8.2017)	26
2	Mielipiteet.....	28
2.1	Mielipide 1, Sallan paliskunta (14.8.2017)	28
2.2	Mielipide 2, Somu-Rinteet Oy ja Wilderness Somu Oy (15.8.2017)	32
2.3	Mielipide 3, Kemijärven Matkailu ry (16.8.2017)	37
2.4	Mielipide 4 (16.8.2017)	40
3	Jatkotoimet.....	44

PORTIN TUULIVOIMAPUISTON YLEISKAAVA

Lapin ELY-keskus on antanut 16.7.2015 päätöksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamistarpeesta Sallan kuntaan sijoittuvasta Sallan Portin tuulivoimapuistosta. Päätöksen mukaan tuulivoimapuistohankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeen voimalamäärä on alle 10 voimalaa ja kokonaisteho on alle 30 MW. Portin hankkeessa toteutettiin maastokausien 2015 ja 2016 aikana suuren petolinnun seuranta. Seurannan tuloksena tulittiin siihen johtopäätökseen, että alkuperäisen kaavaluonnoksen kuusi pohjoisinta voimalapaikkaa tuli poistaa. Kolme uutta voimalapaikkaa on esitetty uudessa kaavaluonnoksessa alkuperäisen kaava-alueen eteläpuolelle. Kaava-aluetta on laajennettu etelään päin ja luontoselvityksiä päivitetään laajennuksesta johtuen maastokaudella 2017. Hankkeen laajennuttua alkuperäisen kaava-alueen ulkopuolelle, hankkeessa tehtiin uusi YVA-tarveharkintahakemus tammikuussa 2017. ELY-keskus antoi asiasta päätöksensä 26.4.2017. ELY-keskus päätti, että Sallan Portin tuulivoimahankkeeseen ei edelleenkaan sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kaava-alueen laajennuttua myös kaavaluonnos päätettiin asettaa uudestaan nähtävillä. Uudestaan nähtävillä asetettavassa kaavaluonnoskartassa osoitetaan vain kahdeksan tuulivoimalaa.

Sallan Portin tuulivoimapuiston yleiskaavaa koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä yleiskaavaluonnos selostuksineen ja selvityksineen on asetettu Sallan kunnan kaavatoimikunnan 31.5.2017 § 3 päätöksen mukaisesti julkisesti uudelleen nähtävillä valmisteluvaiheen kuulemista varten aikavälillä 15.6.2017–16.8.2017 Sallan kunnanvirastolla ja Sallan kunnan internetsivuilla osoitteessa www.salla.fi (> kunnan palvelut > Tekniset palvelut > Kaavoitus). Nähtävilläolosta on kuulutettu Koti-Lappi-lehdessä sekä kunnan ilmoitustaululla.

Yleiskaavaehdotuksesta pyydettiin lausunnot seuraavilta tahoilta: Lapin aluehallintovirasto (AVI), Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY), Lapin liitto, Museovirasto, Lapin maakuntamuseo, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Puolustusvoimat (3. logistiikkarykmentti), Suomen turvallisuusverkko Oy (Stuve), Koillis-Lapin sähkö Oy, Digita Oy, Finavia Oyj, Fingrid Oyj, Lapin pelastuslaitos, Metsähallitus, Paliskuntain yhdistys, Sallan paliskunta, Sallan kunta, Kemijärven kaupunki ja Posion kunta.

Lausuntoja yleiskaavaluonnoksesta saatiin 11 kappaletta. Mielipiteitä saatiin 4 kappaletta. Saadut lausunnot ja mielipiteet sekä niihin laaditut vastineet on esitetty tässä raportissa.

1 LAUSUNNOT

1.1 Lapin ELY-keskus (4.9.2017)

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

LAUSUNTO

LAPELY/2878/2015

4.9.2017

Sallan kunta
Postipolku 3
98900 SALLA

Lausuntopyyntö 13.6.2017

Sallan Portin tuulivoimapuiston yleiskaava, valmisteluvaihe

Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena, joten maankäyttö- ja rakennuslain 77a §:n mukaisesti rakennuslupa tuulivoimalan rakentamiseen voidaan MRL 137 § 1 momentin estämättä myöntää, koska oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa on erityisesti määrätty kaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena.

ELY-keskus on antanut 16.7.2015 päätöksen, jonka mukaan hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Hankkeen laajennuttua alkuperäisen hankealueen ulkopuolelle hankkeessa on tehty uusi tarveharkintahakemus tammikuussa 2017. ELY-keskus on antanut asiasta päätöksen 26.4.2017, jonka mukaan hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Kaavaa koskeva ensimmäinen viranomaisneuvottelu on pidetty 24.8.2015 ja ELY-keskus on antanut valmisteluvaiheen lausunnon 7.1.2016.

Tämän jälkeen yleiskaavaluonnoksen kuusi pohjoisinta voimalapaikkaa poistettiin ja kolme uutta voimalapaikkaa on esitetty nyt vireillä olevassa kaavaluonnoksessa alkuperäisen kaava-alueen eteläpuolelle. Yleiskaavaluonnos sisältää yhteensä 8 tuulivoimalapaikkaa.

Valmisteluvaiheen aineisto on asetettu uudelleen nähtäville 15.6.–16.8.2017 väliseksi ajaksi.

Sen lisäksi, mitä Lapin ELY-keskus on aiemmin ottanut kantaa hankkeesta, ELY-keskus lausuu valmisteluaineistosta seuraavaa.

Lausuttavana olevat selvitykset

Hankevastaava on laatinut kesän 2017 aikana täydentäviä selvityksiä muuttuneen kaava-alueen rajauksen johdosta. Nämä selvitykset eivät ole Lapin ELY-keskuksella käytettävissä tätä lausuntoa laadittaessa, joten ELY-keskus ei voi ottaa kantaa näiltä osin selvitysten osuvuuteen ja riittävyyteen.

Lausuttavana ovat 31.5.2017 päivitetty kaavakartta, kaavaselostus sekä OAS, 3.12.2015 päivätty maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys, 2.2.2017 päivätty valokuvasegityt ja näkymäalueanalyysi, 22.12.2016 päivätty melu- ja välkesevitys, 5.12.2015 päivätty luonto- ja linnustosevitys (sis. liitteet 1-3), 1.9.2015 päivätty porotalousselvitys ja 22.10.2015 päivätty arkeologinen inventointi.

Lisäksi lausuntopyyntöön kohteena ovat salassa pidettävät 4.12.2015 päivätty suuren päiväpetolinnun selvitys ja seuranta 2015 sekä päiväämättömät suuren päiväpetolinnun tarkkailun havainnot Sallan Portin tuulivoimapuiston alueella 2016 sekä linnustoaineisto 2016.

Maankäyttö- ja rakennuslain muutos (230/2017) on tullut voimaan 1.5.2017

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 18 §:n muutoksen mukaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää kunnan alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä. ELY-keskuksen on valvottava, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat.

Hallituksen esityksen mukaan 18 §:ssä tarkoitettuja asioita olisivat esimerkiksi valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin liittyvät kysymykset, valtakunnallista tai maakunnallista merkitystä omaavat luonnon ja kulttuuriympäristön arvoin liittyvät asiat sekä kaupunkiseutujen merkittävät taajamarakennetta, liikennejärjestelmää ja virkistysalueita koskevat vaikutuksiltaan usean kunnan alueelle ulottuvat ratkaisut.

Lisäksi ELY-keskus huolehtii sille ELY-keskuksista annetun lain (897/2009) 3 §:n mukaan kuuluvista, myös muista laeista kuin MRL johduttavista tehtävistä.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n 2 momentin mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista on päättänyt valtioneuvosto ja tarkistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.3.2009.

Lausuttavana olevassa kaavaselostuksessa on tunnistettu valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet suunnittelun lähtökohtana aiemman kaava-alueen rajauksen mukaisesti. Kaava-alueen laajennuksen osalta eli kaava-alueen eteläosaan sijoittuvien voimaloiden 6, 7, 8 ja sähkönsiirto-reitin sekä niiden vaikutusalueen osalta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen suunnittelun lähtökohtana on epäselvä.

Maakuntakaavan ohjausvaikutus

Maankäyttö- ja rakennuslain 32.1 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueidenkäytön järjestämiseksi.

Ely-keskuksen näkemyksen mukaan kyse ei ole seudullisesti merkittävästä tuulivoimarakentamisesta. Näin ollen alueella voimassa olevassa Itä-Lapin maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) osoitetulle alueelle voidaan osoittaa suunnitellun laajuinen tuulivoimapuisto ilman maakuntakaavan tuulivoima-aluemerkintää.

Vaikutusten arviointi ja vaihtoehtotarkastelu

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §: mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa muun muassa luontoarvot sekä ympäristöhaitat on selvittävä ja otettava huomioon siinä määrin, kun kaavan ohjaustarve ja tarkkuus sitä edellyttää.

Selvityksissä tunnistettujen linnuston, eläimistön ja luontoarvojen kannalta merkittävien alueiden läheisyyteen sijoittuvien tuulivoimalapaikkojen sijoittumisesta ei ole esitetty tarkempaa vaikutusten arviointia. Vaihtoehtoisia voimalapaikkoja vaikutusten lieventämiseksi ei ole tuotu kaava-asiakirjoissa esille. Esitettyjen voimalapaikkojen toteuttamiskelpoisuutta hankealueella ei ole arvioitu alueen suurikokoisten lintujen pesintätulokseen nähden (mm. joutsen, kurki, metso ja suuri päiväpetolintu).

Valmisteluvaiheen aineisto ei sisällä selvityksiä tai vaikutusten arviointia kaava-alueen eteläosaan sijoittuvien voimaloiden 6, 7 ja 8 sekä sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelta. Kaava-asiakirjoja tulee näiltä osin täydentää.

Luonnonsuojelukysymykset

Suuri petolintu

Selvityksessä esitetään havaintotiedot, mutta kaavaselostuksessa ei esitetä vaikutusten arviointia hankkeen vaikutuksesta suuren päiväpetolinnun pesintään ja saalistukseen eikä myöskään tuulipuiston toteuttamisedellytyksistä eri voimaloiden sijoituspaikkojen tai sähkönsiirtoreitin osalta.

Kaavaselostuksen kohdan 12.8.5 mukaan *"Muuttuneen kaava-alueen vaikutusten arviointia tarkennetaan kesän 2017 lisäselvitysten jälkeen ehdotusvaiheen kaavaselostuksessa."*

ELY-keskus katsoo, että suuren petolinnun lentoseurantaselvitykset ovat osin puutteellisia ja niitä tulee täydentää joko satelliittiseurannalla tai lentoseurannalla. Samoin hankkeen vaikutukset suuren päiväpetolinnun pesintään ja saalistukseen tulee arvioida kaavaselostuksessa. Myös linnuston osalta selvitykset ja vaikutusten arviointi ei kata koko kaava-alueen vaikutusalueetta, joten tältä osin lausuttavana oleva valmisteluaineisto on puutteellinen ja ELY-keskus ei voi ottaa kantaa selvitysten tai vaikutusten arvioinnin riittävyteen.

Luontodirektiivilajit

Lepakkoselvitys tehtiin vuoden 2015 kesäkuun lopussa kahtena yönä ja heinäkuun puolivälissä kahtena yönä. Selvitysten ajankohdat ovat oikeat ja selvityksiä voidaan pitää riittävinä. Epävarmuutta on, onko kaava-alueen laajennus mukana selvityksessä.

Viitasammakon elinympäristöjä saattaa löytyä kaava-alueelta, mutta hanketyypillä ei ole haitallisia vaikutuksia eikä merkitystä viitasammakoiden elinympäristöille, koska voimat sijaitsevat elinympäristöistä usean sadan metrin etäisyydelle.

Saukosta ei havaittu merkkejä hankealueella, mutta saattaa esiintyä ohikulkijana jokien ja purojen varsilla. Hanketyypillä ei ole vaikutusta saukon elinpiiriin.

Liito-oravan levinneisyysalue jää hankealueen eteläpuolelle. Hankealueella ei esiinny vanhoja kuusi-koivu sekametsiä, joissa haapaa kasvaisi myös.

Myös luontodirektiivilajien osalta puuttuvat selvitykset kaava-alueen laajennuksen osalta.

Luonto- ja linnustoseelvitysten kattavuus

Valmisteluaineisto ei sisällä kaava-alueen eteläosaan sijoittuvien voimaloiden 6, 7, 8 ja sähkönsiirtoreitin sekä niiden vaikutusalueen osalta luonto- ja linnustoseelvityksiä. Tältä osin lausuttavana oleva valmisteluaineisto on puutteellinen ja Lapin ELY-keskus ei voi ottaa kantaa selvitysten tai vaikutusten arvioinnin riittävyteen.

Maisemavaikutus

Kaavaselostusluonnoksen mukaan lähialueelle ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Lähialueella (etäisyys 0-5 km) sijaitsee kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta maakunnallisesti tärkeä Riutukan uittotukikohta. Näkyvyysanalyysi ei osoita kuitenkaan näkyvyyttä kyseiselle alueelle. Näkemäanalyysin mukaan maisemavaikutukset jäävät tästä johtuen olemattomiksi.

Välialueelle (etäisyys 5-12 km) ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Kaukoalueelle (etäisyys 12-25 km) sijoittuu useita arvokohteita, ei kuitenkaan valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta maakunnallisesti tärkeä alue, Kursun kylä, sijaitsee noin 14,8 km:n etäisyydelle lähimmistä tuulivoimaloista. Lisäksi noin 12 km:n etäisyydellä on maakunnallisesti arvokas maisema-alue, Paloperän kulttuurimaisema (Lapin ELY-keskuksen päivitys- ja täydennysintointi 2011-2013).

Valokuvaseite Kursujärven rannalta osoittaa, että vain osasta tuulivoimaloita näkyy huiput ja roottorin lapoja. Näkemäanalyysi osoittaa, että

näkyvyys Kursun kylän alueelle keskittyy Sahanperän peltoaukeille. Näkemäanalyysin mukaan kohteille aiheutuvat haittavaikutukset ovat hyvin vähäisiä.

Kaukoalueelle sijoittuu useita valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähimmäksi sijoittuu Joutsijärven kohde (Salpalinja). Kulttuuriympäristö sijaitsee yli 13,5 km:n etäisyydellä lähimmistä tuulivoimaloista. Valokuvaseuranta Sallantien sillalta osoittaa, että tuulivoimalat jäävät suurimmaksi osaksi näkymättömiin ja vain osasta tuulivoimaloita näkyvät roottorien lapojen yläosia. Näkemäanalyysin mukaan tuulivoimalat näkyvät alueen pelloille (n. 25 % koko kulttuuriympäristöalueen pinta-alasta). Lisäksi näkemäanalyysin mukaan etäisyydestä johtuen tuulivoimaloiden haittavaikutukset ovat hyvin vähäisiä.

Pohjavedet ja geologiset kohteet

Suunnittelualueen lähellä sijaitsee Kelkkakangas-Suomujärvi arvokas harjualue, joka on inventoitu vuonna 2016. Inventointityö raportoidaan POSKI-projektin raportoinnin yhteydessä vuonna 2019. Meneillään olevan arvokkaiden harjualueiden inventointityössä päivitetään vuonna 1983 raportoitua valtakunnallista harjututkimusta. Tuulivoimapuiston rakenteita ei ole esitetty arvokkaalle harjualueelle, mutta alue on hyvä tuoda esille kaava-aineistossa.

Suomujärven pohjavesialueelle ei ole esitetty tuulivoimapuiston rakenteita.

Kaavaselostuksessa esitetty voimajohtoreitti olisi hyvä sijoittaa Kursunkankaan pohjavesialueen ulkopuolelle tai kohtaan, jossa vaikutukset pohjavesialueeseen ovat mahdollisimman vähäiset. Kursunkangas on luokiteltu myös maisemallisesti arvokkaaksi harjualueeksi, joten voimajohtoreitillä ei tule heikentää alueen arvoja.

Porotalous

Lapin ELY-keskus ei ota kantaa tässä lausunnossa selvitysten riittävyyteen tai yleiskaavan mahdollistaman tuulivoimarakentamisen porotalouden kohdistuvien vaikutusten arviointiin.

Johtopäätökset

Hankevastaava on laatinut kesän 2017 aikana täydentäviä selvityksiä muuttuneen kaava-alueen rajauksen johdosta. Nämä selvitykset eivät ole olleet Lapin ELY-keskuksella käytettävissä tätä lausuntoa laadittaessa, joten ELY-keskus ei voi ottaa kantaa näiltä osin selvitysten osuuteen ja riittävyyteen. Aikaisemmin tehdyt selvitykset tai vaikutusten arviointi eivät pääosin kata kaava-alueen eteläosaan sijoittuvien voimaloiden 6, 7 ja 8 sekä sähkönsiirtoreitin vaikutusalueita.

ELY-keskus katsoo, että kaava-asiakirjoja tulee täydentää edellä esitettyjen asiakohtien osalta, jotta voidaan arvioida täyttääkö yleiskaava maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:ssä todetut yleiskaavan sisältövaatimukset sekä 77b §:ssä todetut tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset.

Jatkotoimenpiteet

ELY-keskus esittää, että kaavasta järjestetään kaavaneuvottelu ennen kaavaehdotuksen nähtäville laittoa.

Lapin ELY-keskuksen kaikilla vastuualueilla on ollut mahdollisuus ottaa kantaa lausuntopyyntöä kohteena oleviin asiakirjoihin.

Lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet Katariina Alaspää, Pekka Herva ja Anu Rautiala ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelta.

Alueidenkäyttöyksikön päällikkö

Kaija Pekkala

Ylitarkastaja

Jari Laulumaa

JL/TKI

Kaavoittajan vastine

Kaava-asiakirjoja on täydennetty ELY-keskuksen edellä edellyttämien asiakohtien osalta alla esitetysti.

Kaavaselostuksen valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita käsittelevä kohta vastaa koko kaava-alueetta. Hankkeen suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on täsmennetty kaavaselostukseen voimajohtoreittien osalta.

Voimajohdon osalta reittivaihtoehto VEA on todennäköisimmin valittava vaihtoehto. Vaihtoehdot VEB ja VEC ovat ns. varavaihtoehtoja. Voimajohdon yksityiskohtaisempi reittisuunnittelu ja tarkempi vaikutustenarviointi tehdään omassa suunnittelu- ja lupaprosessissaan, kun reittivaihtoehto varmistuu. Nyt aineistossa esitettyjä reittejä tarkempi suunnittelu ei ole tarkoituksenmukaista tuulivoimapuiston yleiskaavoituksen yhteydessä. Myös Kursukankaan osalta linjan VEA tarkempi sijoittuminen tutkitaan myöhemmin. Linjan rakentaminen pohjavesialueen yli onnistuu, kun pohjavesialueelle mahdollisesti sijoittuvan sähköpylvään / pylvaiden rakentamisessa otetaan huomioon pohjavesialueen aiheuttamat, ensisijaisesti pylvään sijoittamista koskevat vaatimukset. Pylväs tulee sijoittaa riittävän etäälle harjun reunasta ja samalla varmistaa, että harjun tiiviimpää reunaosaa ei kaiveta perustamisvaiheessa auki. Pylväiden sijoittamisessa tarkastellaan ja pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan alueella jo olevat "maisemavauriot", mm. vanha maa-aineksen ottoalue. Linjan siirtäminen luoteeseen, pohjavesialueiden kapeaan rajakohtaan olisi pohjavesialueiden kannalta hyvä ratkaisu, jota tullaan tutkimaan tarkemmassa suunnittelussa. Samalla pohjavesialuetta ylittävä linjaosa lyhenisi.

Kaavaselostuksessa on käsitelty yksittäisiä tuulivoimaloita tarkemmin niiltä osin, kuin ne sijoittuvat linnuston tai eläimistön kannalta arvokkaiden kohteiden läheisyyteen. Tämä koskee lähinnä kaava-alueen kahta pohjoisinta tuulivoimalan rakennuspaikkaa Sinnamovaaralla, jonka ympäristöön sijoittuu kaavan luontoselvityksissä tunnistettuja linnustollisesti arvokkaita kohteita. Kaikki kaavassa esitetyt tuulivoimalan rakennuspaikat on arvioitu linnustoon ja eläimistöön kohdistuvien vaikutusten osalta toteutuskelpoisiksi.

Kaavaprosessin aiemmassa kaavaluonnosvaiheessa esitettiin 11 vaihtoehtoista voimalapaikkaa, joista nykyiseen uudelleen nähtävälle asetettuun aineistoon valikoitui viisi voimalapaikkaa, ja alkuperäisen alueen eteläpuolelle lisättiin kolme uutta voimalapaikkaa. Kaava-alueelta on tunnistettu ne paikat, jonne voimalat ovat parhaiten toteutettavissa. Kaavanlaatijan näkemyksen mukaan voimalapaikkojen lisävaihtoehtoilta ei enää ole tarvetta.

Kaava-alueen eteläosaan (Lehtovaara) osoitettujen tuulivoimaloiden rakennuspaikkoja on inventoitu kasvillisuuden ja luontotyyppien sekä linnuston ja muun eläimistön osalta kesällä 2017. Selvitysten tulokset raportoidaan tarkemmin ja kaavan vaikutusten arviointia täydennetään kaavan ehdotusvaiheessa. Nykyinen kaava-alue on luonnon olosuhteiden osalta selvitetty kattavasti, ja kaavassa on huomioitu alueen luontoarvot.

Suureen petolintuun kohdistuvina lievennystoimenpiteinä pesäpaikan ympäristöstä ja alkuperäisen kaava-alueen pohjoisosasta on kaavassa poistettu useita tuulivoimaloiden rakennuspaikkoja. Lisäksi reviirin koiraslinnulle on asennettu satelliittilähetin 28.10.2016 (Olli-Pekka Karlin) sen tarkempien liikkeiden selvittämiseksi. Nykyisen kaavan vaikutukset suureen petolintuun arvioidaan kaavan ehdotusvaiheessa tarkentuneiden satelliittiseurantatietojen perusteella.

Kaavan laajennusaluetta Lehtovaaran alueella ei ole selvitetty vuoden 2015 lepakkoselvityksissä. Alueen elinympäristöjä sekä mahdollisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on selvitetty kesän 2017 aikana Lehtovaaralle kohdennettujen luonto- ja linnustoselvitysten täydentävien inventointien aikana. Tuulivoimaloiden rakennuspaikat sijoittuvat vaaran lakialueelle, jossa metsät ovat nuoria ja voimakkaasti käsiteltyjä talousmetsiä, jotka eivät ole lepakoille tyypillisiä elinympäristöjä. Alueella ei ole lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvia kohteita, eikä lepakoille todennäköisesti tärkeitä saalistusalueita. Seudun lepakkotiheydet ovat selvitysten perusteella hyvin alhaisia, jolloin tavanomaisilla talousmetsäalueilla rakennettaessa Lehtovaaran alueelle suunniteltujen tuulivoimaloiden rakentamisella ei ole vaikutusta lepakoiden esiintymiseen ja elinolosuhteisiin alueella.

Kuvaus Kelkkakangas-Suomujärven arvokkaasta harjualueesta on lisätty kaavaselostukseen.

Kaavaneuvottelu on pidetty 17.11.2017 ennen kaavaehdotuksen nähtävälle asettamista.

1.2 Lapin liitto (3.7.2017)

LAPIN LIITTO

Sallan kunta
Postipolku 3
98900 Salla

LAUSUNTO

3.7.2017

3/10.02.02.00/2016

Viite: Lausuntopyyntö 13.6.2017

Lausunto Sallan Portin tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluaineistosta

Puhuri Oy suunnittelee Sallan kunnan länsiosiin Portin alueelle lähelle Kemijärven kaupungin kunnanrajaa laajimmillaan kahdeksasta tuulivoimalasta muodostuvaa tuulivoimapuistoa. Osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueilla (tv-alueilla). Sähkönsiirtovaihtoehtoja on kolme. Osayleiskaavan valmisteluaineisto on nähtävillä toista kertaa.

Sallan Portin tuulivoimapuiston osayleiskaava-alue sijoittuu 25.11.2004 lainvoiman saaneen Itä-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4517). Kaava-alueen läpi kulkee maakuntakaavassa merkitty sähkölinjan yhteystarve.

Lapin liiton hallitus hyväksyi Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen 28.11.2016 ja lähetti sen Naturasta poikkeamisen vuoksi ympäristöministeriöön valmisteltavaksi valtioneuvoston käsittelyyn. Maakuntakaavaa ei voida hyväksyä ennen kuin valtioneuvosto on tehnyt päätöksen Naturasta poikkeamiseen liittyen. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen osayleiskaava-alueita koskevat merkinnät ovat pitkälti yhtenevät Itä-Lapin maakuntakaavan kanssa. Uutena merkintänä kaava-alueella sijaitsee poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alue/kohde/aita (ph 5739, Sinnamovaaran erotusaita). Kaavoitettavaa aluetta koskee myös matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue -merkintä (mv 8401, Itä-Lappi – Ranua – Rovaniemi matkailualue).

Osayleiskaava-alueen läheisyyteen ja voimajohdon reittivaihtoehtojen alueelle sijoittuvat Itä-Lapin maakuntakaavan ja Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan merkinnät on kuvattu tarkemmin Lapin liiton 15.1.2016 osayleiskaavan valmisteluaineistosta antamassa lausunnossa.

Itä-Lapin maakuntakaavassa ei ole käsitelty tuulivoimatuotantoa, mutta Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa on osoitettu tuulivoimaloiden alueita ja tuulivoimapotentiaalisia alueita. Maakuntakaavaehdotuksessa osayleiskaava-alue ei sijoitu tuulivoimaloiden alueelle tai tuulivoimapotentiaaliselle alueelle. Seudullisesti merkittäväksi tuulivoimala-alueeksi katsotaan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa olosuhteista riippuen vähintään 8-10 tuulivoimalan kokonaisuudet. Sallan Portin tuulivoimapuiston voidaan katsoa jäävän maakuntakaavassa määritetyn seudullisesti merkittävän tuulivoimahankkeen kokorajan alapuolelle.

Itä-Lapin maakuntakaavassa sekä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa on annettu koko maakuntakaava-alueita koskevia suunnittelumääräyksiä muun muassa arvokkaiden luonnonympäristöjen huomioon ottamiseen sekä poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamiseen liittyen. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa on annettu koko maakuntakaava-alueita koskevia suunnittelumääräyksiä myös esimerkiksi tuulivoimaloiden sijoittamiseen ja lentoesteiden korkeusrajoitusten huomiointiin liittyen.

Osayleiskaavan selostuksessa on tuotu hyvin esiin maakuntakaavojen merkinnät ja määräykset. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen muinaisjäännöksiin liittyvä koko maakuntakaava-alueella koskeva suunnittelumääräys muutettiin loppuvaiheessa muotoon: *"Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäänös tai muu arkeologinen kulttuuriperintökohde, on neuvoteltava Museoviraston kanssa sekä varauduttava tarpeellisiin selvityksiin. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Määräys koskee myös vedenalaisia muinaisjäänöksiä."*

Osayleiskaavan selostuksen sivulla 27 todetaan, että kuusi tuulivoimalaa sijoittuu osayleiskaavaluonnoksessa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen matkailun vetovoima-alueelle, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealueelle. Lapin liitto huomauttaa, että matkailu vetovoima-alue, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue -merkintä on yleispiirteinen kehittämisperiaatemarkintä, jolla osoitetaan yhteistoiminnallisia kokonaisuuksia. Merkintä ei ole tulkittavissa tarkaksi maastossa kulkeväksi rajaksi.

Lapin liiton virasto toteaa osayleiskaavaluonnoksen sopeutuvan Itä-Lapin maakuntakaavan sekä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen kokonaisuuteen. Valmisteluaineisto muodostaa hyvän pohjan kaavaehdotuksen laatimiselle.

LAPIN LIITTO

Mika Riipi
maakuntajohtaja

Riitta Lönnström
suunnittelujohtaja

Kaavoittajan vastine

Lausunto merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä kaava-asiakirjoihin.

1.3 Museovirasto (16.8.2017)

Lausunto

16.08.2017

MV/320/05.02.00/2015 1 (1)

Sallan kunta
Postipolku 3
98900 Salla

Viite Lausuntopyyntö 13.6.2017

Asia **SALLA, Sallan Portin tuulivoimapuiston osayleiskaava**

Sallan kunta on pyytänyt Museoviraston lausuntoa Salla Portin tuulivoimapuiston 31.5.2017 päivätystä osayleiskaavaluonnoksesta.

Museovirastolla ei ole kaavahankkeen valmisteluaineistosta rakennetun ympäristön eikä maiseman suojeluun liittyvää huomautettavaa. Arkeologisen kulttuuriperinnön suojelun osalta lausunnonantaja on Lapin maakuntamuseo.

Yli-intendentti

Petri Halinen

Intendentti

Satu Taivaskallio

Kaavoittajan vastine

Lausunto merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä kaava-asiakirjoihin.

1.4 Lapin maakuntamuseo (22.6.2017)

Sallan kunta

Postipolku 3

98900 Salla

Viite: lausuntopyyntö 13.6.2017

Asia: Sallan Portin tuulivoimapuiston oasyleiskaava

Lapin maakuntamuseolla ei ole po. kaavan suhteen huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Tehdyn arkeologisen inventoinnin yhteydessä ei todettu muinaismuistolain (295/63) nojalla suojeltavia kiinteitä muinaisjäänneksiä tai irtainten muinaisesineiden löytöpaikkoja tuulivoimapuiston rajatulta alueelta. Inventoinnissa raportoidut kuusi kulttuurihistoriallista kohdetta eivät nekään selvityksen mukaan vaarannu hankkeen yhteydessä.

Rovaniemellä 22. kesäkuuta 2017

Hannu Kotivuori

Museonjohtaja – arkeologi

Lapin maakuntamuseo

hannu.kotivuori@rovaniemi.fi

Tiedoksi: Museovirasto

Kaavoittajan vastine

Lausunto merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä kaava-asiakirjoihin.

1.5 Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti (18.8.2017)

3. Logistiikkarykmentti
Esikunta
TIKKAKOSKI

Lausunto

1 (3)

18.8.2017

BN12107
4492/10.02/2015

Sallan kunta

PL 28
98900 SALLA

1. PEOPOS ak AL12278/13.8.2015
2. 3LOGR ak BL10868/14.8.2015
3. Sallan kunnan lausuntopyyntö BM189/ 7.1.2016
4. PVTIEDLE ak AM1813/28.1.2016
5. PVJJKE ak AM1794/5.2.2016
6. JPRE ak MM2191/9.2.2016
7. 3LOGRE ak BL10531/ 18.2.2016
8. Sallan kunnan lausuntopyyntö BN9497/13.6.2017

SALLAN PORTIN TUULIVOIMAPUISTON UUSI OSAYLEISKAVALUONNOS, VALMISTELUVAIHE

Puolustusvoimat on tutustunut Sallan kunnan lausuntopyyntöön Portin tuulivoimapuiston uudesta osayleiskaavaluonnoksesta (valmisteluvaihe).

1. Puolustusvoimien lausunto Sallan Portin tuulivoimahankkeesta

Kaava ei ota riittävästi huomioon Puolustusvoimien tarpeita. Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena. Kaava mahdollistaa 8 tuulivoimalan rakentamisen, joiden korkeus ei saa ylittää 230 m.

Päaesikunta on lausunut Sallan Portin tuulivoimahankkeen hyväksyttävyydestä 1. viiteasiakirjalla, että hankkeen suunnitelman mukaisilla tuulivoimaloilla (8 kpl, 230 m) ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien valvonta- ja asejärjestelmien suorituskykyyn, joukkojen ja järjestelmien koulutukseen ja käyttöön eikä sotilasilmailuun. **Puolustusvoimat ei vastusta suunnitelman mukaisten tuulivoimaloiden rakentamista Sallan Portin alueelle.**

Koska kaava antaa mahdollisuuden myös muille ratkaisuille (voimaloiden sijoitus) eikä niiden vaikutuksia puolustusvoimien toimintaan ole tutkittu, **puolustusvoimat vastustaa kaavaluonnoksen hyväksymistä.**

Kaavakarttaa ja -määräyksiä tulee muuttaa siten, että ne antavat mahdollisuuden toteuttaa vain ja ainoastaan sen ratkaisun, josta pääesikunta on antanut hyväksyttävyytyslausekkeen. (Esim. tv -osa-aluevarauksia supistetaan niin, että ne mahdollistavat ainoastaan tuon

3. LogistiikkarykmenttiEsikunta
TIKKAKOSKI**Lausunto**2 (3)
BN12107
4492/10.02/2015

lausunnossa mainitun 100 metrin siirtymän hyväksytyistä koordinaateista).

Kaavamääräyksiin pyydetään lisäämään lauseet: ”Kaavan toteuttamisella ei saa vaikeuttaa Puolustusvoimien toimintaa. Toteuttamiseen liittyvistä suunnitelmista on pyydettävä Puolustusvoimien lausunto.”

Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi, korkeus > 10 m), määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa (> 100 m) niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hanketoimijan saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista ennen kaavan hyväksymistä.

Myös tapauksessa, jossa muutokset ovat pienemmät kuin yllä on esitetty, pyydetään muutoksista tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa. Rakentajan pitää aina kysyä / pyytää siirtoon lupa sähköpostilla tms. (myös alle 100 m), jotta Pääesikunnan operatiivinen osasto saa oikeat koordinaatit tietoonsa. Uutta lausuntoa ei tarvita alle 100 m siirrosta.

2. Jatkotyö

Rakennus- ym. töitä tehdessä tulee huomioida alueella ja läheisyydessä mahdollisesti kulkevat puolustusvoimien kaapelilinjat. Mahdollisten kaapelilinjojen sijainti tulee selvittää hyvissä ajoin, vähintään kymmenen (10) työpäivää ennen aiotua rakentamista. Puolustusvoimien kaapelinäytöt tilataan **Johtotieto Oy**:ltä, Seutulantie 3-5 B, 0410 Järvenpää, p. 0800 12600, sähköposti: info@johtotieto.fi.

Kaavoituksesta mahdollisesti aiheutuvien, olemassa olevien kaapelireitien siirtojen, kaapeleiden rakentamisenaikaisten suojaamisen tai muiden muutosten osalta kustannukset on kohdennettava muutoksen aiheuttajalle.

Koska kuntakaavoilla ja rakennus-/toimenpideluvilla voidaan joskus ratkaista yksittäisiä tuulivoimalakohteita, Puolustusvoimat esittää, että Sallan kunta lisäisi laadittavaan kunnalliseen rakennusjärjestykseen ja tarvittavilta osin muihin yleiskaavoihin seuraavat lauseet:

”Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee aina pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta koko kunnan alueella.

Yksittäisiä alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeita pientuulivoimaloita saa rakentaa, mikäli ne eivät rajoitu puolustusvoimien vakituksessa käytössä oleviin alueisiin.”

3. Yhteyshenkilöt

3. Logistiikkarykmentti
Esikunta
TIKKAKOSKI

Lausunto

3 (3)
BN12107
4492/10.02/2015

Lausuntopyynnöt ja kutsut neuvotteluihin tulee lähettää sähköpostilla kirjaamo.3logr@mil.fi tai 3.Logistiikkarykmentin Esikunta (3.LOGRE), PL 14, 41161 TIKKAKOSKI, katuosoite Elementtie18, Tikkakoski

Yhteyshenkilöinä kaavoitus- ja edunvalvonta-asioissa ovat 3LOGR:n kiinteistöpäällikkö, DI Kari Ponkilainen, p. 0299 573 262 ja kiinteistöinsinööri, RI Tapio Seppä, p. 0299 573 263. Sähköpostiosoitteet ovat muotoa: etunimi.sukunimi@mil.fi.

Tuulivoimahankkeesta annettavan lausunnon yhteyshenkilö on tarkastaja, insinööri (AMK) Jussi Karhila puh. 0299 800 (puolustusvoimien vaihde). Lisätiedot/ tiedustelut osoitteella: tuulivoimalausunnot@mil.fi.

Komentajan sij
Everstiluutnantti

Mauri Etelämäki

Kiinteistöpäällikkö
Diplomi-insinööri

Kari Ponkilainen

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

Erkki Yrjänheikki, Sallan kunta
ILMAVE
MAAVE
PE OPOS
PVJJK
PVTIEDL E
JPR E
Eero Ruotsila, Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta Logistiikkaosasto

Kaavoittajan vastine

Puolustusvoimien Pääesikunnalta on pyydetty syksyllä 2017 uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista nykyisellä voimalasijoittelulla. Pääesikunta toteaa lausunnossaan (11.10.2017) ettei se vastusta suunnitelman mukaisten tuulivoimaloiden rakentamista Sallan Portin alueelle.

Yleiskaavaan ei voida ottaa MRL:n vastaisia määräyksiä. Hallinto-oikeuden ennakkotapauksessa tuulivoimayleiskaava on kaatunut määräykseen, joka velvoittaa pyytämään hankkeelle hyväksyntää puolustusvoimilta vielä kaavan hyväksymisen jälkeen. Kaavanlaatijan näkemyksen mukaan Puolustusvoimien ehdottama uusikin muotoilu voidaan tulkita MRL:n vastaiseksi ja tästä johtuen sitä ei voida sisällyttää yleiskaavan määräyksiin. Tästä huolimatta hanketoimija pyytää uuden lausunnon puolustusvoimien pääesikunnalta ennen rakennus-

lupien myöntämistä, mikäli voimalasijoittelua muutetaan vielä kaavan hyväksymisen jälkeen.

Tv-alueiden rajaaminen hyvin pieniksi ei ole tarkoituksenmukaista. Tarkempi suunnittelu maastossa voi tuoda esiin seikkoja, jotka pakottavat siirtämään voimaloita jonkin verran vielä kaavan hyväksymisen jälkeen, ja tämän vuoksi kaavaan halutaan jättää voimaloille siirtymävaraa mahdollisimman laajoina tv-alueina. Kuitenkin, kuten jo edellä todettiin, hanketoimija pyytää uuden lausunnon puolustusvoimien pääesikunnalta ennen rakennuslupien myöntämistä, mikäli voimalasijoittelua muutetaan vielä kaavan hyväksymisen jälkeen.

1.6 Suomen turvallisuusverkko Oy STUVE (23.8.2017)

Nro 290/00.01.02/2017/3/Y-LUOTT

Hei,

Viitaten lausuntopyyntöönne x.x.2017 koskien Sallan Portin tuulivoimapuistoa, Suomen Turvallisuusverkko Oy:llä ei ole lausuttavaa tai osallistumistarvetta suunnittelukokonaisuuteen liittyen.

Ystävällisin terveisin,

Päivi Enckell
Suomen Turvallisuusverkko Oy, asiakaspalvelu
Suomen Erillisverkot -konserni

Puh. 029 444 0400
www.erillisverkot.fi
<http://erveuutiset.erillisverkot.fi/>

Kaavoittajan vastine

Lausunto merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä kaava-asiakirjoihin.

1.7 Fingrid Oy (15.8.2017)

FINGRID

LAUSUNTO

1 (1)

15.8.2017

Sallan kunta
Erkki Yrjänheikki
sallan.kunta@salla.fi

Lausunto 13.6.2017

Portin tuulipuiston osayleiskaavan valmistelu

Kiitämme lausuntopyynnöstänne.

Meillä ei ole osayleiskaavan sisällöstä huomautettavaa. Tuulivoima-alueen sähköverkkoliitynnän suunnittelussa tulee olla kuitenkin yhteydessä Fingridiin. Liittymistarkastelut voivat aiheuttaa tarpeita verkkovahvistuksiin tai heilahtelujen suojauksiin.

Pyydämme lähettämään meille tietoa kaavan etenemisestä. Tätä kaavoitusasiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.

Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnon mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi tai kirjallisena osoitteella Fingrid Oyj, Maankäyttö ja ympäristö, PL 530, 00101 HELSINKI.

Ystävällisin terveisin

Fingrid Oyj
Maankäyttö ja ympäristö

Mika Penttilä
projektipäällikkö

Kaavoittajan vastine

Lausunto merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä kaava-asiakirjoihin.

1.8 Lapin pelastuslaitos (27.6.2017)

LAPIN PELASTUSLAITOS
Lapland Rescue Department

Lausunto Sallan Portin tuulivoimapuiston osayleiskaava 27.6.2017

Kunnanhallitus
Sallan kunta
Postipolku 3
98900 SALLA

Pelastusviranomaisen lausunto Sallan Portin tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotuksesta.

Pelastusviranomaisen toteaa, että Sallan Portin tuulivoimapuiston rakentamiselle ei ole estettä. Tuulivoimapuisto ei aiheuta välitöntä vaaraa vakitukselle asutukselle eikä liikenteelle.

Tuulivoimapuiston rakentamisessa on kuitenkin jo kaavoitusvaiheessa otettava huomioon maastopalojen mahdollisuus tuulipuiston alueella. Maastopalo voi aiheutua joko konehuonepalosta lentävistä kipinöistä tai ulkopuolelta aiheutuvasta palosta, joka voi uhata tuulimyllyjä. Tuulivoimalat on varustettava automaattisella sammutuslaitteistolla.

Pelastuslaitokselle tulee varata myös mahdollisuus nopeaan ja esteettömään vedenottoon joko luonnonvesilähteestä tai rakennetusta verkostosta tuulipuiston läheisyydestä.

Vahingontorjunnassa tulee noudattaa myös Finanssialan keskusliiton ohjeistusta Tuulivoimalan vahingontorjunta.

LAPIN PELASTUSLAITOS

Juha Kunnari
Palopäällikkö

Kaavoittajan vastine

Lausunto merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä kaava-asiakirjoihin. Nykyaikaisten tuulivoimaloiden paloturvallisuusstandardit ovat niin korkeat, että tulipaloriski on häviävän pieni. Tuulivoimalassa on palonilmaisulaitteet, jotka sammuttavat tuulivoimalan automaattisesti havaitessaan savua ja voivat näin ehkäistä varsinaisen tulipalon. Useimpiin voimalatyyppeihin on asennettavissa myös automaattinen sammutuslaitteisto, joka sammuttaa konehuoneessa havaitut palonalut. Kaava-alueelta löytyy luonnonvesiä, joista palokunnan vedenotto on tarvittaessa mahdollista.

1.9 Paliskuntain yhdistys (15.8.2017)

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Sallan kunta
Postipolku 3
98900 SALLA
sallan.kunta@salla.fi

LAUSUNTO

15.8.2017

Dnro 389 /2017

1

Viite: lausuntopyyntö 13.6.2017

SALLAN PORTIN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAAVA

Kaavaluonnos

Sallan kunta valmistele osayleiskaavaa Sallan Portin tuulivoimapuistolle. Tuulivoimaosayleiskaava mahdollistaisi suoraan rakennusluvan antamisen tuulivoimaloille. Tuulivoimaloita rakennettaisiin maksimissaan 8 ja yhteenlaskettu kokonaisteho saisi olla maksimissaan 30 MW. Hanke sijoittuu kokonaisuudessaan Sallan paliskunnan alueelle.

Sallan paliskunnan suurin sallittu elopöroluku on 5 300 ja poronhoitajia oli 148 poronhoitovuonna 2014-2015. Porotalous on merkittävä elinkeino Sallan kunnassa. Alueen poronhoito perustuu luonnontuotteen ja porojen luontaisen laidunkierron ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Nyt tuulivoimatuotantoon suunnitellut alueet Sinnamovaarassa ja Lehtovaarassa ovat etenkin loppukesän ja syksyn laiturit. Yhteensä noin 30 % paliskunnan poroista käyttää aluetta näinä aikoina eli kyseessä on poronhoidolle tärkeä alue. Alueella on siksi myös poroerotusaita ja kämppä. Toinen kämppä sijoittuu aivan kaava-alueen eteläpuolelle. Poroja kuljetetaan aitaan etenkin kaava-alueen keskellä olevan tien länsipuolella ja ainakin kaksi suunniteltua voimalaa sijoittuu porojen kuljetusreitille tai lähelle sitä porojen kulkusuuntaa vasten. Paliskunnan paikkatietoaineiston mukaan alue on myös kevätlaidunta. Porot ovat herkimmillään ihmisen aiheuttamille häiriöille keväällä ennen vasontaa, sen aikana ja pienten vasojen kanssa. Silloin ne todennäköisesti myös välttäisivät tuulipuistoa. Tästä on myös tutkimustietoa Ruotsista. Tutkimusalueen porojen laidunnus siirtyi pienten vasojen kanssa 3,5 km päähän tuulipuistosta. Hankkeella voi olla merkittäviä vaikutuksia porojen laiduntamiseen, ainakin se tulisi erittäin todennäköisesti vaikuttamaan poronhoitotöiden suorittamiseen alueella. Hankkeen vaikutukset poronhoidolle ovat jossain määrin epävarmoja, joten niitä tulee aktiivisesti seurata. Hankkeen seurannasta ja mahdollisten haittojen ja menetysten korvaamisesta tulee laatia sopimus paliskunnan kanssa. Myös jatkuva vuoropuhelu paliskunnan ja hankevastaavan kanssa koko hankkeen aikana on tärkeää haittojen lieventämiseksi.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoitolaissa (848/1990) (PHL) säädetään poronhoidolle vapaa laidunnusoikeus, joka pohjautuu ikimuoistaiseen nautintaoikeuteen ja joka on lain esitöiden mukaan tarkoitettu pysyväksi oikeudeksi: ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistuksen tai hallintaoikeudesta riippumatta.” (PHL 3§). Vapaa laidunnusoikeus on edellytys kannattavalle poronhoidolle. Poronhoitolain 53 § osaltaan turvaa poronhoito-oikeutta, sillä se säätää: ”suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa.” Lausuttavana oleva kaavan alue ei ole valtion mailla.

Poronhoitoa turvataan myös valtioneuvoston päätöksellä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Niissä todetaan: ”poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset.” Itä-

Lapin maakuntakaavassa määrätään koko maakuntakaava-aluetta koskevissa yleismääräyksissä: ”Porotalouden sekä muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava. Metsätaloutta, turvetuotantoa, matkailutoimintoja ja loma-asutusta suunniteltaessa on otettava huomioon porotaloudelle tärkeät alueet. Suunniteltaessa valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.” Viimeinen lause laajentaa neuvotteluvelvollisuuden koskemaan myös muita valtion viranomaisia, kuten kuntia. Hankkeesta on järjestetty poronhoitolain 53 § kaltainen neuvottelu toukokuussa 2015, mikä on todettu hyväksi käytännöksi vaikka hanke ei valtion maille sijoitukaan. Hyvä neuvottelukäytäntö tarkoittaa, että neuvottelut aloitetaan riittävän aikaisessa vaiheessa, ja että neuvotteluiden lähtökohtana on todellinen mahdollisuus vaikuttaa asioihin, eli pöytästä ei voida tulla valmiiden suunnitelmien kanssa. Neuvotteluita tulee jatkaa niin kauan, että asiat saadaan ratkaistua. Porotalousselvityksestä ei käy ilmi mitään neuvottelussa on niiden jatkamisesta sovittu, mutta katsomme, että niitä on syytä jatkaa, sillä hankkeessa tulee sopia sen vaikutusten seurannasta ja siitä miten havaittuihin vaikutuksiin reagoidaan.

Kaavamääräykset ja -merkinnät

Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten selvitys on varsin kattava, siinä on arvioitu muun muassa vaikutuksia porojen laidunnukseen, porolaitumiin, poronhoitotoimintaan ja poronhoidon rakenteisiin. Selvityksessä on käytetty hyväksi uutta tutkimustietoa ja poroYVA-opasta.

Kaavaa on muutettu huomattavasti edellisen luonnosvaiheen nähtävillä olon jälkeen. Kuusi voimalaa on poistettu pohjoiselta alueelta ja kaavaan on merkitty kolme uutta voimalaa eteläiselle alueelle, Lehtovaaraan. Yhdistyksen ja paliskunnan lausunto on otettu huomioon poistamalla muinaismuistojen merkintä Sinnamovaaran erotusaidan ja kämpän kohdalta ja korvaamalla se ph-1, poronhoidon kannalta erityisen tärkeä kohde/alue. Sen kaavamääräys kuuluu: ”Merkinnällä osoitetaan poronhoidon kannalta erityisen tärkeitä alueita tai kohteita. Alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakentaiden/alueiden säilyminen.” (huomaa kirjoitusvirhe sanassa rakenteiden!). Sinnamovaaran erotusaita on vireillä olevassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa merkitty *ph*-merkinnällä ja näin ollen lausuttavana oleva kaavaluonnos toteuttaa hyvin tulevan maakuntakaavan ohjausta.

Poronhoito on otettu huomioon M-1 alueen kaavamääräyksessä: ”--- Alueelle saa kuitenkin rakentaa maa-, metsä- ja porotalouteen liittyviä vähäisiä rakennelmia. Rakentaminen tulee sijoittaa vähintään 240 metrin etäisyydelle tuulivoimaloista tai rakentamattomasta tuulivoimaloille osoitetusta alueesta.”. On hyvä, että M-1 -alueelle voidaan rakentaa poronhoidon rakenteita. Sinnamovaaran erotusaidan rakenteita saatetaan kuitenkin joutua purkamaan tämän määräyksen vuoksi jos ne ovat alle 240 m päässä tv-1 alueesta.

Porojen kuljettaminen Sinnamon erotusaitaan tulee todennäköisesti vaikeutumaan huomattavasti mikäli tuulivoimaloita sijoituu porojen kuljetusreitille tai sen läheisyyteen tai mikäli aitarakenteita joudutaan purkamaan. Myös helikopterin käyttö ettotöissä voi vaikeutua. Porotalousselvityksestä puuttuu karttakuvauksia siitä, miten poroja kuljetetaan alueella erotusaitaan. Siitä näkisi kuinka porojen kuljetusreitille tai niiden läheisyyteen osuu ainakin voimala nro 2. Sen paikkaa tulisi vielä pohtia tai ainakin tehdä paliskunnan kanssa sopimus korvaavan aita-alueen rakentamisen korvaamisesta, mikäli erotusaitaa ei enää voida käyttää.

Porotalousselvityksessä on mainittu, että Sinnamon erotusaidan siirtämisestä hanketoimijan kustannuksella on puhuttu neuvottelussa. Tämä on tietysti mahdollista, mutta uuden paikan löytäminen on työlästä ja vie vähimmilläänkin vuosia: mihin porolaidunnus mahdollisesti siirtyy? miten poroja voidaan siellä kuljettaa? kuka omistaa maat ja saako lupia? jne. Uuden aidan rakentaminen on myös suhteellisen kallista. Muut erotusaidat ovat kuitenkin melko kaukana, joten toimiva sellainen tarvitaan alueella. Siksi poronhoitotöiden helpottaminen alueella voimala poistamalla olisi mahdollisesti helpompi ratkaisu joskin siihenkin liittyy epävarmuutta siitä jatkavatko porot laiduntamista alueella olenkaan. Alueen metsiä on harvennettu ja ne ovat alkaneet palautua sopiviksi laitumiksi, siksi on ainakin toiveita siitä, että porot laiduntaisivat alueella jatkossakin. Aidan korvaamisesta tarvittaessa tulee tehdä sopimus ennen kaavan valmistumista.

Kaavaan on yhdistyksen ehdottamalla tavalla lisätty koko kaava-alueen koskeva yleismääräys, joka turvaa poronhoitoa: ”Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset”. Määräys on hyvä ja tarpeellinen. Tämä tarkoittaa poronhoidon toiminnan turvaamista, hankkeen vaikutusten seuranta ja mahdollisten haittojen lieventämistä ja kompensointia. Tätä varten tulee laatia sopimus toimijan ja paliskunnan välille mieluiten ennen kaavan valmistumista.

Hankkeen tarkempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä Sallan paliskunnan kanssa. Paliskunnan kanssa on tarpeen käydä jatkuvaa vuoropuhelua koko sen elinkaaren ajan. Kaavamerkintöihin ja -määräyksiin ei tässä vaiheessa ole kirjoitusvirheen lisäksi huomautettavaa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

Kaavoittajan vastine

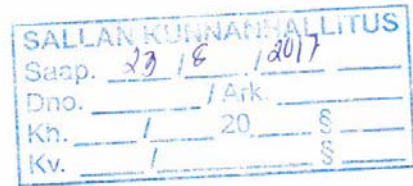
Ph-1-alueen kaavamerkintää koskeva kirjoitusvirhe on korjattu kaavaehdotusaineistoon. Ph-1-alueella on laajennettu kattamaan kaikki Sinnamovaaran alueen aidat ja siulat paliskunnalta saatujen tietojen perusteella. Kaavaehdotuksessa voimalaa 2 on siirretty noin 50 metriä etelämmäs. Samalla voimalan 2 tv-alueella on rajattu siten, että se sijoittuu lähimmilläänkin yli 240 metrin etäisyydelle ph-1-merkinnän rajaamista alueista.

Porot kuljetetaan Sinnamovaaran alueelle pohjoisen ja itäisen siulan välistä eli koillisen suunnasta sekä kesällä että talvella. Voimala 2 jää itäisen siulan eteläpuolelle yli 300 metrin etäisyydelle. Näin ollen voimala 2 ei sijoitu porojen kuljetusreitillä, eikä sen pitäisi vaikuttaa aidan käyttömahdollisuuksiin.

Kaavaselostuksen porotaloutta koskevia tekstejä on päivitetty saadun palautteen perusteella ja selostukseen on lisätty kartta, joka kuvaa porotalousrakteita ja porojen kuljetussuuntaa Sinnamovaaran alueella.

Edellä mainitusta huolimatta hanketoimija on lupautunut korvaamaan Sinnanmon poroaidan, porokämpän ja muut rakennelmat Sallan paliskunnalle, mikäli hanke etenee toteutukseen ja rakenteita on tarpeen siirtää tuulivoimaloiden sijoittamisesta johtuen. Tarvittaessa alueella voidaan tehdä myös porojen seuranta gps-pantojen avulla, jolloin saadaan tietoja porojen liikkeistä alueella. Mahdollisten haittojen korvaamisesta ja seurannoista paliskunta ja hankevastaava sopivat kuitenkin keskenään. Näistä asioista ei voida päättää osana kaavoitusprosessia. Hanketoimija ohjeistetaan jatkamaan vuoropuhelua paliskunnan kanssa myös hankkeen edetessä.

1.10 Kemijärven kaupunki (22.8.2017)

1
22.8.2017

Sallan kunta

Kemijärven lausunto Portin tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta

Kemijärven kaupunki lausuntoon toteaa seuraavaa:

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 § ja 39 § mukaan maakuntakaava on mm. ohjeena laadittaessa yleiskaavaa.

Alueen maakuntakaavaa ollaan parhaillaan muuttamassa ja esitetyn maakuntakaavaselostuksen mukaan seudullisesti merkittäväksi tuulivoima-alueeksi katsotaan 8-10 tuulivoimalan kokonaisuus, joten hanke on seudullisesti merkittävä.

Seudullista merkittävyyttä osoittaa myös se, että hankkeella on vaikutuksia myös Kemijärven kaupungin puolelle, erityisesti Suomen matkailualueelle. Tuulivoimalat tulevat näkymään suoraan matkailualueelle.

Hankkeen sisällä olevien voimaloiden lukumäärä ei ole tässä tapauksessa ratkaiseva vaan nimenomaisesti hankkeen vaikutukset ympäristöön ja erityisesti Suomutunturin alueelle matkailua haittaavana.

Suunnittelun kohteena olevaa aluetta ei ole tunnistettu tuulivoimarakentamiselle potentiaalisena alueena myöskään Lapin liiton maakuntakaavoitusta varten teettämässä Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvityksessä, joten hankkeen osalta ei ole missään vaiheessa selvitetty sen seudullisia vaikutuksia.

Lapin liiton hyväksymässä Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa tuulivoima-alueen eteläosa kuuluu matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueeseen. Em. merkintäkin osoittaa, että ympäröivillä alueilla on matkailullista merkitystä.

Koska hankkeella on ylikunnallisia huomattavia haitallisia vaikutuksia Suomen matkailualueeseen ja sen kehittämiseen, Kemijärven kaupunki katsoo, ettei hanke täytä maankäyttö- ja rakennuslaissa yleiskaavalle asetettuja sisältövaatimuksia ja alueelle ei tule osoittaa tuulivoimaloiden rakentamista sallivaa maankäyttöä.

KEMIJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS

Atte Rantanen
kaupunginjohtaja

Kaavoittajan vastine

Maakuntakaavassa katsotaan seudulliseksi hankkeet, jotka ovat vähintään 8 – 10 voimalan kokoisia. Raja ei siis ole täsmällinen, vaan jättää tapauskohtaista tulkinnanvaraa. Portin hankkeessa on 8 tuulivoimalaa, eli se jää tuon määritelmän alarajalle. Myös maakuntakaavaa laativan Lapin Liiton näkemyksen mukaan Portin hankkeen voidaan katsoa jäävän maakuntakaavassa määritetyn seudullisesti merkittävän tuulivoimahankkeen kokorajan alapuolelle (ks. Lapin liiton lausunto kohdasta 1.2).

Hankkeen laajennuttua alkuperäisen kaava-alueen ulkopuolelle, hankkeessa tehtiin uusi YVA-tarveharkintahakemus tammikuussa 2017. ELY-keskus antoi asiasta päätöksensä 26.4.2017. ELY-keskus päätti, että Sallan Portin tuulivoimahankkeeseen ei edelleenkään sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Näin ollen myös ELY-keskus katsoo, ettei hankkeella ole oletettavasti sellaisia merkittäviä vaikutuksia, että se tulisi laajemmin kuin kaavamenettelyn keinoin selvittää.

Portin hanke ei siis ole laajuudeltaan seudullinen, mutta hankkeen vaikutukset on tästä huolimatta selvitetty varsin laajalla alueella kaavoituksen yhteydessä.

Portin hankkeen yhteydessä on tehty maisemavaikutustenarviointia Suomen alueen suhteen sekä erillinen matkailuvaikutustenarviointi keskittyen Suomen alueeseen. Portin voimalat tulevat näkymään Suomen rinteille, mutta etäisyydestä johtuen maisemavaikutusta ei voida pitää merkittävänä. Hankkeen matkailuvaikutusten arvioinnin ja muiden käytössä olevien tutkimusten valossa ei ole myöskään odotettavissa, että Portin tuulipuisto mainittavasti vaikuttaisi matkailutoiminnan taloudellisiin edellytyksiin Suomen alueella.

Portin tuulivoimapuiston kaava-alue sijaitsee osin alueella, joka uudessa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa on merkitty matkailun vetovoima-alueeksi. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava ei kuitenkaan ole vielä lainvoimainen, jolloin kuntakaavoituksessa eletään toistaiseksi vanhan voimassa olevan maakuntakaavan mukaan. Uudessa maakuntakaavaehdotuksessa oleva mv-merkintä ei sinänsä myöskään kiellä tuulivoiman sijoittamista alueelle, vaikka tuulivoiman sijoittaminen alueelle onkin jossain määrin ristiriidassa merkinnän tavoitteiden kanssa. Lapin liiton mukaan matkailun vetovoima-alue on kehittämisperiaatemarkintä, joka osoitetaan laajana vyöhykkeenä ja rajaus on yleispiirteinen. Kehittämisperiaate merkintä ei ole varsinainen aluevarausmerkintä. Merkinnällä osoitetaan yhteistoiminta-alueita, joiden sisältö ja rajaus tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Portin tuulivoimapuiston yleiskaava täyttää kaavanlaatijan näkemyksen mukaan maankäyttö- ja rakennuslaissa yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset.

Lausunto merkitään tiedoksi. Ei aiheuta toimenpiteitä kaava-asiakirjoihin.

1.11 Posion kunta (21.8.2017)

POSION KUNTA
Kunnanhallitus

PÖYTÄKIRJANOTE
21.08.2017

Nro 14/2017

120§ LAUSUNTO SALLAN PORTIN TUULIVOIMAPUISTON OSAYLEISKAVALUONNOKSESTA

Sallan kunta rakennustarkastaja Erkki Yrjänheikin toimesta pyytää Posion kunnalta lausuntoa Sallan Portin tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta 13.6.2017 päivättyllä lausuntopyyntökirjeellä.

Osayleiskaavaluonnoksen on laatinut arkkitehti Janne Tolppanen FCG:n suunnittelu- ja tekniikka Oy:stä ja se on päivätty 31.5.2017.

Puhuri Oy suunnittelee Sallan kunnan länsiosaan Portin alueelle lähelle Kemijärven kaupungin kunnanrajaa 8 tuulivoimalasta koostuvaa tuulivoimapuistoa. Tornin korkeus on korkeintaan 170 metriä ja kokonaiskorkeus korkeintaan 240 metriä. Tavoitteena on saada yleiskaava valmiiksi niin, että rakentaminen voisi alkaa vuonna 2018.

Valmisteluvaiheen kaava-aineisto on nähtävillä Sallan kunnan Internet -sivuilla, [www.salla.fi/](http://www.salla.fi/kunnan_palvelut/tekniset_palvelut/kaavoitus) kunnan palvelut/ tekniset palvelut/ kaavoitus.

Kaavaluonnos on nähtävillä 15.6.-16.8.2017. Lausunto tulee antaa 18.8.2017 mennessä. Sallan kunnan kanssa on kuitenkin sovittu, että Posio antaa lausunnon 21.8. kunnanhallituksen kokouksen jälkeen.

Lisätietoja hankkeesta saa rakennustarkastaja Erkki Yrjänheikiltä puh 0400 245 296 tai mitaustyönjohtaja Jouko Piisilältä puh 040 703 5813 tai s-postitse etunimi_sukunimi@salla.fi

Ehdotus

Kunnanhallitus antaa kaavaluonnoksesta liitteen mukaisen lausunnon.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Otteen oikeaksi todistaa
Posiolla 22.8.2017

Keskusarkistonhoitaja

K# 21.8.2017 § 120 LIITE 1.
Lausunto

17.8.2017

Sallan Portin tuulivoimapuiston osayleiskaava, lausuntopyyntö

Sallan kunta pyytää lausuntoa Posion kunnalta Arkkitehti Janne Tolppasen, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:n laatimasta, 31.05.2017 päivätystä uudesta Sallan Portin tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta, valmisteluvaihe.

Puhuri Oy suunnittelee Sallan kunnan länsiosiin Portin alueelle lähelle Kemijärven kaupungin kunnanrajaa 8 tuulivoimalasta muodostuvaa tuulivoimapuistoa. Tornin korkeus on korkeintaan 170 metriä ja kokonaiskorkeus korkeintaan 240 metriä. Tavoitteena on saada yleiskaava valmiiksi niin, että rakentaminen voisi alkaa vuonna 2018.

Sallan portin osayleiskaava-alue sijaitsee Sallan kunnan lounaisosissa lähellä Kemijärven kaupungin kunnanrajaa, noin 25 kilometriä Sallan keskustaajamasta lounaisosissa lähellä Kemijärven kaupungin kunnanrajaa, noin 25 kilometriä Sallan keskustaajamasta lounaaseen ja noin 35 kilometriä Kemijärven keskustaajamasta itä-kaakkoon. Noin 11,5 km lounaaseen sijaitsee Suomutunturin lomakylä. Hankealueen pinta-ala on 2190 ha (21,9 km²).

Hankealue sijaitsee noin 52 km etäisyydellä Posion keskustasta, lähin kylätaajama Maaninkavaara on noin 18 km etäisyydellä ja Posion kunnan lähimmältä kunnanrajalta Karhujärveltä on n.11,9 km matka suunnittelu alueelle.

Posion puolella lähimmät vapaa-ajan asunnot sijaitsevat lähimmistä suunnitelluista tuulivoimaloista kaakkoon n.12 km, Karhujärven rannalla. Tuulivoimalat erottuvat kaukomaisemassa uusina elementteinä. Maisemakysymys on keskeinen ja tärkeä huomioitava asia. Kyläyhteisöjen kuten Maaninkavaaran kylältä ja Karhujärvenrannalta on tehty valokuviasovite, jotta muuttuva näkyvä selviää myös Posion suunnalta.

Kartta-aineistoon tulee myös kiinnittää erityistä huomiota. Kartat tulee esittää sellaisella mittakaavalla - että niistä on selvästi nähtävissä esim. paikannimet, tiet, urat ja muu oleellinen, jotta asioiden ja paikkojen hahmottaminen on mahdollista.

Hankkeen vaikutusalue ei näytä ulottuvan Posion kunnan välittömään vaikutus alueeseen.

Posion kunnanhallitus osoite: Kirkkotie 1, 97900 POSIO.

Asiasta saa lisätietoa Posion kunnasta palvelujohtaja Kari Laurilalta, puh 040 8012 260, sähköposti kari.laurila@posio.fi

POSITION KUNNANHALLITUS

Kaavoittajan vastine

Maisemalliset vaikutukset Posion kunnan puolelle jäävät suuresta etäisyydestä johtuen vähäisiksi, kuten Maaninkavaaran kylältä ja Karhujärven rannalta tehdyt valokuviasovitteet osoittavat.

Yleiskaava laaditaan aina niin, että pohjakarttamerkinnyt ja -nimet ovat hyvin luettavissa. Myös suuremmat liitekartat pyritään toteuttamaan näin. Selostuksen sisältämissä karttapienennöksissä tätä ei aina mittakaavan takia voi varmistaa, mutta nekin pyritään laatimaan hyvin luettavina ja ymmärrettävinä.

2 MIELIPITEET

Uuden kuntalain myötä tässä julkisessa asiakirjassa mielipiteistä on poistettu yksityishenkilöiden henkilötiedot.

2.1 Mielipide 1, Sallan paliskunta (14.8.2017)

Puhurin tuulivoimahanke

Puhuri Oy suunnittelee tuulivoiman rakentamista Sinnamovaaran ja Lehtovaaran alueille. Hankealue sijoittuu kokonaan Sallan paliskunnan alueelle. Käynnissä on kaavoitus, jossa tarkastellaan hankkeen toteutusta enintään 8 voimalalla. Voimaloiden lisäksi alueelle rakennettaisiin tarvittavat yhdystiet, huoltotiet, maakaapelointi ja sähköasema sekä sähkönsiirtoreitit. Yleiskaavaa on ensimmäisen luonnosvaiheen nähtävillä olon jälkeen muutettu niin, että kuusi voimalaa on poistettu pohjoiselta alueelta ja kaavaan on merkitty kolme uutta voimalaa eteläiselle alueelle, Lehtovaaraan.

Poronhoito on merkittävä elinkeino Sallassa. Poronhoitovuonna 2016–2017 Sallan paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä oli 5300 ja poronomistajia oli 162. Paliskunnan alueelle suunnitellaan myös muita tuulivoimahankkeita, näistä aiheutuvat yhteisvaikutukset tulisi ottaa huomioon myös yksittäisiä hankkeita kaavoitettaessa.

Tuulipuistohankkeen vaikutuksia Sallan paliskunnassa

Tuulipuistohanke sijoittuu Sallan paliskunnan alueelle. Sinnamon poroaita, kämppä ja varastorakennus ovat Sallan paliskunnan keskeisimpiä poronhoitoalueita. Sinnamon kämppä ja aita on rakennettu 1970-luvulla. Aita sijaitsee Aitaselän retkeilyreitillä varrella. Poroaidalla olevat taulut kertovat Sinnamon alueen poronhoitodosta. Ensimmäinen porokämppä paloi alueelta ja paikalle rakennettiin uusi kämppä. Tuulivoimala numero 2 tulee lähimmäksi erotusaitaa. Hankealueen laajennuttua etelään, kaava-alueen vieressä, sen eteläpuolella, on myös Riutukan porokämppä.

Kaavaselostuksen porotalousselvityksessä verrataan Portin olosuhteita Lammasoavin tuulimyllyihin, jotka ovat suuruudeltaan ja tehoiltaan vain noin 1/8 nyt suunnitteilla oleviin Portin myllyihin verrattuna. Lisäksi Lammasoavin myllyt ovat olleet pysähdyksissä pitkään. Uppsalan maatalousyliopiston tutkimuksen mukaan hirvet ja porot välttelevät tuulivoimaloiden lähellä olemista. Tästä samasta asiasta on kokemuksia Syväjärven paliskunnan alueelta, jonne tuulivoimaloita on rakennettu. Tuulimyllyistä lähtevä ääni ja välkehtivä liike aiheuttavat sen, etteivät porot viihdy alueella. Sallan paliskunta vaatii Sinnamon aidan, kämpän ja rakennelmien korvaamista Sallan paliskunnalle. Uuden aita- ja kämppäalueen rakennelmien paikan määrittäminen on tässä vaiheessa mahdotonta, koska ei voi tietää, miten porot jatkossa käyttäytyvät tuulivoima-alueella ja sen vaikutuspiirissä.

Tuulivoimapuisto tulee aiheuttamaan haittaa porotaloudelle laidunalueiden menetyksinä. Näitä alueita ovat tiestö, sähkölinjat, voimalat ja niiden vaikutusalueet eli koko tuulivoima-alue. Vaikutus ei rajoitu pelkästään rakennettavalle alueelle, vaan laidunpaine kasvaa tämän vuoksi ympäröivällä alueella (Kumpula 2001) Porotalouden kestävyttä arvioivan raportin mukaan ympäri maailman poroelinkeino suurimmaksi haasteeksi koetaan juuri laidunalueiden menetys, johon vaikuttaa etenkin kasvava infrastruktuurin ja muun maankäyttötarpeen lisääntyminen (Jensletter & Klovov 2002). Alue on porojen vasonta-alueita, joka tuulivoiman toteutuessa alueella menetetään.

Toteutuessaan hanke veisi suoraa laidunalaa. Tämän lisäksi sähkölinjojen viemät ja pirstomat laidunalat. Tuulivoimaloiden rakentaminen ja toiminta tulee häiritsemään poroja ja ne siirtyvät todennäköisesti muualle aiheuttaen siten laidunnuspainetta ja laidunten kulumista muissa paliskunnan osissa. Porojen kuljettaminen tuulipuistoalueen läpi vaikeutuu erotusaikana (syksyllä), ehkä se ei onnistu ollenkaan, ja helikopterin käyttö on alueella lähes mahdotonta. Sinnamon erotusaitapaikan käyttö jatkossa on epävarmaa. Tuulivoimala numero 2 sijoittuu lähelle erotusaidan rakenteita ja mikäli ne ulottuvat alle 240 metrin päähän tuulivoimalan alueesta (tv-1), ne joudutaan M-1 alueen kaavamääräyksen vuoksi purkamaan. Jos aitapaikkaa ei pystytä käyttämään tai se vaikeutuu huomattavasti rakenteiden purkamisen ja tuulivoimalan aiheuttaman häiriön vuoksi, paliskunnalle aiheutuu ylimääräisiä kustannuksia. Nämä tulee ehdottomasti korvata paliskunnalle.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava kumoaa vahvistuessaan voimassa olevan Itä-Lapin maakunta-kaavan. Aluetta koskee suunnittelumääräys: "Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet."

Poronhoitolaki turvaa poronhoidon asemaa ja alueidenkäytöllisiä edellytyksiä. Se takaa poroille pysyvän ja vapaan laidunnusoikeuden maanomistussuhteeseen katsomatta (PHL 3 §). Poronhoidon kannattavuus perustuu juuri vapaaseen laidunnusoikeuteen. Poronhoitolaissa säädetään myös neuvotteluvollisuudesta. Neuvotteluissa tulisi olla todellinen mahdollisuus vaikuttaa hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen.

Kaavan vaikutukset poronhoitoon

Tuulipuistohankkeen vaikutukset paliskunnan poronhoidon kannalta eivät koostu pelkästään suorasta laidunalan menetyksestä, vaan todennäköisesti vielä merkittävämpi haittavaikutus syntyy, jos porojen vakiintunut kulkureitti muuttuu pysyvästi ja tällä hetkellä rauhallinen alue häiriintyy. On hyvin todennäköistä, että porojen kulkemiseen ja siten poronhoidon järjestäytymiseen alueella tulee muutoksia. Se, miten porot tulevat jatkossa kulkemaan ja sopeutuvatko ne voimaloista aiheutuvaan häiriöön, jää nähtäväksi, jos hanke etenee. Porojen GPS-seurantapankojen avulla voidaan tarvittaessa saada tietoja porojen liikkeistä alueella.

Tuulipuistojen vaikutuksista poroihin ja poronhoitoon ei ole vielä täysin kattavaa tietoa olemassa, ja toiminta voi aiheuttaa vaikutuksia, joita ei osata ennakoita. Näitäkin vaikutuksia tulee pyrkiä lieventämään ja tarvittaessa korvaamaan. Tuulivoimalapaikkojen 1 ja 2 rakentaminen todennäköisesti vaikeuttaa aitapaikan käyttöä ja aiheuttaa paliskunnalle ylimääräisiä kustannuksia. Kustannusten ja menetysten korvaamisesta tulee sopia paliskunnan kanssa.

Sopimuksen laatimiseksi paliskunnan kanssa tulee järjestää neuvottelut. Neuvottelujen ajankohta tulisi järjestää siten, että kaavasta ei olla tehty lopullisia päätöksiä ja tilaisuudessa voi myös tuoda tietoa kaavoitusprosessiin. Neuvotteluissa tulee lisäksi olla aito mahdollisuus keskustella hankkeen toteutuksesta sekä tähän liittyvistä haittojen lieventämis- ja korvaustoimenpiteistä. Neuvotteluiden ajankohtaa mietittäessä on syytä ottaa huomioon paliskuntien poronhoitotyöhön liittyvät kiireisimmät ajat (esimerkiksi syksyn erotukset syyskuun lopulta alkaen). Muutenkin olisi tärkeää varmistaa yhtiön ja paliskunnan välinen yhteydenpito

esimerkiksi perustamalla vuosittain tai tarpeen mukaan kokoontuva vaikutusten seurantaryhmä, joka käsittelee toteutuneita vaikutuksia ja reagoisi niihin.

Kaavalla tulee turvata poronhoidon toimintaedellytykset. Tätä varten kaavaan on merkitty poronhoidon rakenteet ph-1 kaavamerkinnällä sekä annettu poronhoitoa turvaavia kaavamääräyksiä. Nämä ovat välttämättömiä ja oikeansuuntaisia, eikä niihin sinänsä ole lisättävää. Aiheutuvat laidunalan menetykset sekä muiden haittojen korvaaminen tulee myös varmistaa. Sallan paliskunta esittää, että Puhuri Oy:tä veloitetaan tekemään Sallan paliskunnan kanssa sopimus korvausasioista ennen rakennusluvan myöntämistä tai kaavoituksen valmistumista.

Sallan paliskunta pyytää kaavoittajaa lähettämään vastineen paliskunnan lausuntoon.

SALLAN PALISKUNTA

Yksityishenkilön yhteystiedot on poistettu.

Kaavoittajan vastine

Porotalousselvityksen laidunalueenetyksiä arvioitaessa on laskennassa käytetty tuulipuiston osalta hankealueerajausta, joka sisältää sekä tuulipuiston rakenteiden alle jäävät laidunalueet että voimaloiden välittömän vaikutusalueen. Välitön vaikutusalue ei ole välttämättä kokonaan pois porolaitumista, vaan sen käyttö voi olla vähäisempää kuin aikaisemmin mm. alueelle ulottuvien melu- ja varjostusvaikutusten tai lisääntyvän liikenteen vuoksi. Myös porojen laidunnuspaineen siirtyminen ympäröiville alueille on mahdollista ja todennettavissa esimerkiksi hankkeen toteutuessa järjestettävien gps-seurantojen avulla.

Kuten paliskunta mielipiteessään toteaa, on kaavaselostuksen porotalousselvityksessä selvitetty Lammasoavin tuulipuiston vaikutuksia poronhoitoon. Samassa yhteydessä porotalousselvityksessä on todettu, että hanke on kooltaan ja ympäristöolosuhteitaan erilainen kuin suunnitteilla oleva Portin tuulivoimapuisto, joten tutkimuksia ei voida suoraan soveltaa tähän hankkeeseen. Saatujen kokemusten perusteella voidaan kuitenkin arvioida millaisten vaikutusmekanismien kautta haittoja tuulivoimahankkeista voi poronhoidolle aiheutua.

Kaavasta on poistettu kaavaluonnosvaiheessa kuusi pohjoisinta voimalaa (voimalat 1–6) ja kolme uutta voimalapaikkaa on sijoitettu kaava-alueen eteläosiin. Nämä muutokset ovat olleet myös poronhoidon kannalta edullisia parantamalla Sinnamon porokämpän ja -aidan käyttöedellytyksiä.

Kaavaehdotusvaiheessa kaavaan merkittyä ph-1-aluetta on laajennettu kattamaan kaikki Sinnamovaaran alueen aidat ja siulat paliskunnalta saatujen tietojen perusteella. Voimalaa 2 on siirretty noin 50 metriä etelämmäs. Samalla voimalan 2 tv-alue on rajattu siten, että se sijoittuu lähimmilläänkin yli 240 metrin etäisyydelle ph-1-merkinnän rajaamista alueista.

Porot kuljetetaan Sinnamovaaran alueelle pohjoisen ja itäisen siulan välistä eli koillisen suunnasta sekä kesällä että talvella. Voimala 2 jää itäisen siulan eteläpuolelle yli 300 metrin etäisyydelle. Näin ollen voimala 2 ei sijoitu porojen kuljetusreitillä, eikä sen pitäisi vaikuttaa aidan käyttömahdollisuuksiin.

Kaavaselostuksen porotaloutta koskevia tekstejä on päivitetty saadun palautteen perusteella ja selostukseen on lisätty kartta, joka kuvaa porotalousrakenteita ja porojen kuljetussuuntaa Sinnamovaaran alueella.

Sallan Paliskuntaa on kuultu hankkeen kaikissa vaiheissa ja huomioitu kaava-alueen suunnittelussa. Paliskunnan ja Paliskuntain yhdistyksen mielipiteillä on ollut todellista vaikutusta suunnitteluun.

Hanketoimija on lupautunut korvaamaan Sinnamon poroaidan, porokämpän ja muut rakennelmat Sallan paliskunnalle, mikäli hanke etenee toteutukseen ja rakenteita on tarpeen siirtää tuulivoimaloiden sijoittamisesta johtuen. Tarvittaessa alueella voidaan tehdä myös porojen seuranta gps-pantojen avulla, jolloin saadaan tietoja porojen liikkeistä alueella. Mahdollisten haittojen korvaamisesta ja seurannoista paliskunta ja hankevastaava sopivat kuitenkin keskenään. Näistä asioista ei voida kuitenkaan päättää osana kaavoitusprosessia. Hanketoimija ohjeistetaan jatkamaan vuoropuhelua paliskunnan kanssa myös hankkeen edetessä.

Muiden Sallan paliskunnan alueelle sijoittuvien, mahdollisia yhteisvaikutuksia aiheuttavien, tuulivoimahankkeiden osalta kaavoittajan tiedossa on ainoastaan Nuolivaaran tuulipuistohanke, joka sijoittuu noin 28 km etäisyydelle Portin kaava-alueesta luoteeseen aivan Sallan ja Hirvasniemen paliskuntien rajalle. Paliskunnan paikkatietoaineistojen perusteella hankkeiden vaikutukset kohdistuvat paliskunnan eri osissa laiduntaviin poroihin, joten laidunalueemetykset hajautuvat paliskunnan eri osien alueelle laiduntaviin tokkiin. Yhteisvaikutukset aiheutuvat siten lähinnä paliskunnan poronhoidon kustannusvaikutuksista ja mahdollisesti kokonaistaloudellisen kannattavuuden heikentymisestä.

2.2 Mielipide 2, Suomi-Rinteet Oy ja Wilderness Suomi Oy (15.8.2017)

Vastine Sallan kunnan portin alueen tuulimyly asiaan.

Tuulimylyjen rakentaminen matkailualueen viereen romauttaa Suomen matkailualueen imagon totaalisesti. Se aiheuttaa taloudelliset tappiot alueen yrityksille.

Ottaen huomioon Sallan kunnan perustelut oman matkailukeskuksen lähelle sijoitettavien tuulimylyjen haitoista matkailulle, pyydämme että ette sijoita tuulimylyjä naapurikunta Kemijärven matkailukeskus Suomi viereen. Sallan kunta siis itse toteaa, että tuulivoimarakentamista ei tule sallia matkailun vetovoima-alueilla ja nyt haluaa itse tehdä niin naapurikunnan matkailukeskukselle. Kaava pitää perua ja tuulimylyjä ei saa rakentaa 25 km säteelle matkailukeskuksesta

Ote Sallan kunnan perusteluista Itä-Lapin maakuntakaavaan:

"Esitämme tv 2313, tv 2314 (2 aluetta) ja tv 2315 tuulivoima-alueiden poistamista kaavasta, koska ne ovat liian lähellä Sallatunturin matkailukeskusta ja matkailukeskukseen liittyviä ohjelmapalvelualueita."

"Ruuhitunturin alue MU 6004, Aatsinki-Onkamon Natura-alue (SL 4255 ja SL 4256) ja siihen liittyvä MU 6006, sekä suojelualue SL 4257 ovat käänteentekevästi tärkeitä erämaaluonnonympäristön vetovoimakohteita Sallatunturin matkailukeskuksen toiminnalle."

Sallan kunnan selvitys tuulimylyjen vaikutuksista, joka ohittaa täydellisesti yhteenvedossa kaikki todelliset isot haitat mitä selvityksessä on todettu.

1. Tuulimylyt tekevät todelliset huomattavan ison haitan Suomen alueen yrityksille ja estävät niiden liiketoiminnan matkailussa. Suomen matkailualueesta on näkymät päivällä Portin alueen suuntaan. Kesät ja talvet meidän rinteiden katsontasuunta on juuri sinne missä mylyt tulevat sijaitsemaan. Tuulimylyt sijoittuvat yli 300 m korkeiden varojen päälle ja ovat siitä 240 m korkeita, yhteensä 540 m. Suomen matkailualueen korkeus on 165 – 410 m, joten tuulimylyt tulevat hallitsemaan maisemaa näkymää Suomen suunnasta katsottuna korkeuteen 540m. Yöllä on mahdotonta nähdä revontulia ja tähtiä vilkkuvien tuulivoimalavalojen haitan vuoksi. Suomen alueen yritysten mahdollisuus ravintola-, hotelli-, vuokraus- ja matkailutoimintaan menetetään täysin. Ohjelmapalvelut loppuvat täysin. Matkailutulot romahtavat ja lisää asiakkaita ei alueelle enää tuulimylyjen vuoksi tule. Kaikki investoinnit menetetään ja niiden arvo romahtaa.
2. Koko matkailualueelle syntyvistä haitoista on kaavassa esitetty vähätteleviä lausuntoja kaavoittajan toimesta. Olemme pyytäneen kaavoittajalta puolueettonta yhtenäistä matkailuvaikutusten arviointia, saamatta sitä. Sallan kunta on ripotellut vähättelevät arviot pitkin kaava-esitystä ja normaali kansalaisella on mahdotonta luoda siitä yhtenäistä kuvaa. Näin Sallan kunta rikkoon hyvätavan mukaista kaava menettelyä. Kaava pitää hylätä ja perua kokonaan pois.

Uudessa Maakuntakaavassa Suomen alue on matkailulle tärkeä vetovoima-alue. Itä-Lapin maakuntakaavassa todetaan, että matkailualueiden kehittämisessä tulee säilyttää ne vetovoimatekijät, joiden varassa matkailu toimii. Tuu-

livoimalat siis sijoitetaan, vastoin lakia matkailualueelle. Maakuntakaavassa Suomun alueen matkailulle varattua alue on laajentunut huomattavasti ja osaksi juuri siihen suuntaan mihin tuulivoimaloita on nyt kaavailtu. Kaikki moottorikelkka reitit sijaitsevat tällä suunalla. Osa hiihtoladuista on samalla suunalla. Alueella on Riutukan Uittomuseo, joka jää nyt tuulimyllyjen alle. Lisäksi alueella on matkailullisesti tärkeä Kallioportti koski, jota ei voi enää käyttää matkailijoiden tuomiseen Suomun alueelle. Alueetta tulee määräysten mukaan kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistön yhteistoiminallisena kokonaisuutena alueen PÄÄKÄYTTÖTARKOITUSTEN kanssa YHTEEN sopivalla tavalla. Tuulimyllyjen sijoittaminen alueelle rikkoo tätä lakia. Lappia koskevat erityiset luonto- ja kulttuuriympäristön aluekokonaisuudet ja Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseutu, jotka nyt ohitetaan kaavassa kokonaan. Kaava pitää perua ja hylätä.

3. Yritykset menettävät matkailutulot ja työntekijät menettävät työpaikkansa. Onko Sallankunta korvausvelvollinen?
4. Suomun alueen yritykset ovat sijoittaneet matkailulle tarkoitettuihin kiinteisiin rakennuksiin sekä niiden tuottamiseen yli 20 milj. eur viimeisen viiden vuoden aikana. Tulemme selvittämään onko Sallan kunta korvausvelvollinen Suomun yrityksille nykyisistä ja tulevista yritysten menettämistä investoinneista, jos se rakentaa yritysten toimintakentälle matkailun tuhoavat tuulimyllyt.
5. Portin tuulivoima on maakuntakaavan vastainen:

Ympäristöministeriön ohjeet tuulivoimarakentamiseen:

Ei tuulivoimaa arvokkaille maisema-alueille

"Erityisesti maisema- ja luontovaikutusten kannalta herkillä alueilla, kuten tunturi- ja saaristoalueilla, **voidaan tuulivoimarakentaminen maakuntakaavan tuulivoima-alueiden ulkopuolella pitää maakuntakaavan vastaisena.**"

Sallankunta rikkoo tällä kaavalla kohdassa 5 mainittua ohjetta kokonaisvaltaisesti. Kaava pitää perua.

6. **Ympäristöministeriön ohjeet kaavoitukseen:**

"Tuulivoimayleiskaavaa laadittaessa tulee ottaa erityisesti huomioon tuulivoimaloiden rakentamisen sopeutuminen maisemaan ja muuhun ympäristöön."

"On kiinnitettävä erityistä huomiota luontoarvoihin ja luonnonsuojeluun, virkistystarpeisiin, kulttuuriympäristön arvojen ja muinaisjäännösten säilyttämiseen sekä asuin- ja elinympäristön laatuunäkökohtiin."

Sallankunta rikkoo tällä kaavalla kohdassa 6 mainittua ohjetta räikeästi. Kaava pitää perua.

7. Maankäyttö ja rakennuslaki 77 §
"suunniteltu tuulivoimalarakentaminen ja muu maankäyttö sopusuhteissa maisemaan ja ympäristöön." Sallankunta rikkoo mainittua lakia tällä kaavalla täydellisesti.
8. Metsäntutkimuslaitoksen tutkimus 2012 lapin matkailijoille selventää asian täysin ja toteaa että turistit eivät tule sinne missä on tuulimyllyjä.

Suomu-Rinteet Oy

Wilderness suomi Oy

Yksityishenkilön yhteystiedot on poistettu.

Kaavoittajan vastine

Tämä yleiskaava koskee Sallan Portin tuulivoimayleiskaava, eikä sen yhteydessä voida ottaa kantaa muihin kuin kyseistä aluetta koskeviin maakuntakaavan merkintöihin. Sallan kunnan esitykset liittyen muihin hankkeisiin tai maakuntakaavan tv-alueisiin ovat erillisiä tapauksia, eikä niitä voida yleistää koskemaan tätä kaavaa.

Vastineet mielipiteen asiakohdittain

Kohta 1

Portin hankkeen yhteydessä on tehty maisemavaikutustenarviointia Suomen alueen suhteen sekä erillinen matkailuvaikutustenarviointi keskittyen Suomen alueeseen. Portin voimalat tulevat näkymään Suomen rinteille, mutta etäisyydestä johtuen maisemavaikutusta ei voida pitää merkittävänä. Hankkeen matkailuvaikutusten arvioinnin ja muiden käytössä olevien tutkimusten valossa ei ole odotettavissa, että Portin tuulipuisto mainittavasti vaikuttaisi matkailutoiminnan taloudellisiin edellytyksiin Suomen alueella.

Revontulien katselu ja valokuvaus on yksi kasvussa oleva matkailutuote koko Lapin tasolla ja revontulimatkailun kehittämiseen tähdätään myös Suomulla. Pimeään aikaan lentoestevalot toisivat lisää valoa maisemaan. Suomen matkailualueelta ja tunturin laelta revontulien kuvaus- ja katselukulma on pohjoiseen, jolloin tuulipuisto ja lentoestevalot jäävät sektorin itäpuolelle eivätkä siten häiritse olennaisesti. Suometunturin laella valokuvausta voivat haitata myös ympäristön muut valot (loma-asuntoalue, keskus), katselua tämä ei niinkään haittaa. Revontulien katseluun ei tuulipuistolla vähänkään etäämmällä ole merkittävää vaikutusta.

Hiljaisuus, puhdas luonto ja rauha sekä luontoon sijoittuvat monipuoliset aktiviteetit ovat keskeisiä elementtejä Lapin matkailuimagossa. Tuulivoiman vaikutus Suomen matkailuimagoon muodostuu suurelta osin siitä, miten matkailijat subjektiivisesti kokevat tuulivoiman matkailumaisemassa. Tähän vaikuttavat havainnoijan suhtautuminen ympäristöön ja tuulivoimaan yleensä. Voimalat saattavat häiritä joitakin matkailijoita ja laskettelukeskuksen asiakkaita. Toisille tuulivoima taas voi olla osoitus uusiutuvan energian käyttämisestä ja kestävästä matkailusta. Tuulivoiman vaikutuksiin matkailulle vaikuttaa myös tapa viestiä. Tuulivoimaa voidaan tuoda esiin positiivisella tavalla ja korostaa esimerkiksi uusiutuvan energian käyttöä ja tuulivoiman hyötyjä ja siten vaikuttaa imagon kehittymiseen myös myönteisesti.

Matkailukysyntään ja sitä kautta alueen matkailutuloon vaikuttaa ennen muuta alueen matkailupalvelujen monipuolisuus ja vetovoimaisuus. Vaikka suhtautuminen tuulivoimaan matkailumaisemassa olisikin negatiivinen, sen vaikutus vierailuhalukkuuteen ei todennäköisesti ole suuri, jos alueen palvelurakenteen ja tarjottavat tuotteet sisältöineen ovat muutoin houkuttelevia. Sallan

Portin tuulivoimahankkeen matkailun liiketoimintaan kohdistuvien vaikutusten voidaan arvioida olevan kokonaisuudessaan vähäisiä.

Kohta 2

Kaava-asiakirjat ja niihin liittyvät vaikutustenarvioinnit on laadittu puolueetomasti asiantuntija-arvioina FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:ssä. Erillinen matkailuvaikutustenarviointi on tehty viranomaisen ja alueen matkailuyrittäjien toiveesta.

*Portin tuulivoimapuiston kaava-alue sijaitsee osin alueella, joka uudessa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa on merkitty matkailun vetovoima-alueeksi. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava ei kuitenkaan ole vielä lainvoimainen, jolloin kuntakaavoituksessa eletään toistaiseksi vanhan voimassa olevan maakuntakaavan mukaan. Uudessa maakuntakaavaehdotuksessa oleva mv-merkintä ei sinänsä myöskään kiellä tuulivoiman sijoittamista alueelle, vaikka tuulivoiman sijoittaminen alueelle onkin jossain määrin ristiriidassa merkinnän tavoitteiden kanssa. Lapin liiton mukaan matkailun vetovoima-alue on kehittämisperiaatemarkintä, joka osoitetaan laajana vyöhykkeenä ja raja-
us on yleispiirteinen. Kehittämisperiaate merkintä ei ole varsinainen aluevarausmerkintä. Merkinnällä osoitetaan yhteistoiminta-alueita, joiden sisältö ja raja-
us tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.*

Suurin osa Suomulta Portin suuntaan suuntautuvista hiihto- ja retkeilyreiteistä sijoittuu metsäiseen maastoon, josta ei ole näkymiä Portin tuulivoimapuiston suuntaan. Vaikutukset reiteille jäävät vähäisiksi.

Riutukan uittotukikohta sijoittuu kaava-alueen rajan tuntumaan, välittömästi sen eteläpuolelle, matkaa lähimpään suunniteltuun voimalaan on noin 1 kilometri. Voimalat eivät näy Riutukan uittotukikohtaan. Näkymiä ei synny myöskään Kallioportin koskille maaston metsäisyydestä johtuen. Näitä kohteita voidaan edelleen käyttää matkailuun.

Kohdat 3 ja 4

Sallan Portin tuulivoimahankkeella ei arvioida olevan merkittävää taloudellista vaikutusta Suomen alueen matkailutoimintaan. Yleiskaavoituksen yhteydessä ei voida ottaa kantaa taloudellisiin korvauskysymyksiin.

Kohta 5

Sallan portin tuulivoimahanke ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle eikä myöskään sellaisen läheisyyteen.

Kohdat 6 ja 7

Tuulivoimalla on aina maisemallisia vaikutuksia. Portin hankkeen välittömässä läheisyydessä on kuitenkin vain vähän maisemallisesti häiriintyviä paikkoja. Kuten edellisessä kohdassa todettiin, arvokkaita maisema-alueita ei ole lähettyvillä lainkaan. Myös asutus sijoittuu varsin etäälle, lähimmät lomakiinteistöt noin 2,6 km etäisyydelle ja lähimmät vakituiset asuinpaikat yli 3 km etäisyy-

delle ja näistäkin kohteista suurimmasta osaa näkymät tuulivoimapuiston suuntaan ovat hyvin rajatut tai niitä ei ole. Asutusta ylipäänsä alueella on hyvin vähän.

Luontoarvojen osalta hankkeessa on tehty tarvittavat selvitykset, ja hanke on suunniteltu siten, ettei luontoarvoille aiheudu merkittävää haittaa.

Virkistyksen ja matkailun osalta mainittavimmat vaikutukset kohdistuvat Suomuun, mutta kuten jo edellä sekä hankkeessa toteutetussa matkailuvaikutusten arvioinnissa on todettu, ei näitä vaikutuksia voida pitää merkittävänä.

Kohta 8

Metsäntutkimuslaitos on julkaissut selvityksen matkailijoiden suhtautumisesta Mielmukkavaaran tuulipuistohankkeeseen **Muoniossa**. Selvityksen mukaan mielikuvat tuulivoimasta yleisellä tasolla olivat enimmäkseen positiivisia. Tuulivoimaloiden rakenteiden katsottiin Muoniossa laskevan ympäristön virkistysellistä ja matkailullista arvoa. Ympäristön matkailullisen arvon väheneminen riippui siitä, kuinka näkyviä voimalat ovat maisemassa. Tuulipuiston mahdollisen rakentamisen kielteiset matkailuvaikutukset kohdistuisivat selvityksen mukaan ensisijaisesti kansainväliseen matkailuun ja kohteen luontomatkailuun. Kaikista vastaajista 40 prosenttia arvioi tuulipuiston vähentävän uusintavierailuun halukkuutta tuntuvasti tai ainakin jonkin verran. Erityisesti ulkomaalaiset matkailijat suhtautuvat tuulivoiman rakentamiseen kriittisesti. Suomalaiset matkailijat suhtautuvat tuulipuistohankkeeseen selvästi myönteisemmin. (Lähde: Tyrväinen et al. 2012, Metlan työraportteja 237)

Tuulivoiman vaikutuksia matkailuun on tutkittu myös Suomen ulkopuolella, esimerkiksi Skotlannissa, Yhdysvalloissa, Ruotsissa ja Saksassa. Tutkimusten pohjalta voidaan todeta, että yleisesti tuulivoimalla koetaan olevan matkailun kannalta negatiivisia maisemavaikutuksista, mutta niiden aiheuttamista konkreettisista vaikutuksista matkailun liiketoiminnalle ei juuri ole todisteita.

2.3 Mielipide 3, Kemijärven Matkailu ry (16.8.2017)

1

16.8.2017

Kemijärven Matkailu ry:n mielipide Sallan Portin tuulipuisto – hankkeeseen

Kemijärven Matkailu ry

Matkailuyhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää Suomen, Kemijärven ja Itä-Lapin muilla matkailualueilla toimivien yritysten yleisiä ja yhteisiä matkailuelinkeinon liittyviä etuja sekä edistää yhteistoimintaa alueella, lisätä alueen kansallista ja kansainvälistä vetovoimaisuutta ja tunnettavuutta matkailualueena sekä valvoa alueen matkailu- sekä kaupan ja palveluelinkeinoja harjoittavien yritysten yhteisiä matkailuelinkeinon liittyviä etuja.

Yhdistys voi sääntöjensä mukaisesti toteuttaakseen tarkoitustaan muun muassa osallistua matkailuelinkeinon edustajana alueen yhdyskuntasuunnitteluun, mm. kaavoitus- ja infrastruktuurihankkeisiin. Tämän mukaan yhdistys voi osallistua juuri kyseessä olevan kaltaisen hankkeen suunnitteluun ja valvoa jäsentensä etuja siinä.

Jäseniä yhdistyksessä on n. 30 paikallista yritystä.

Portin tuulivoima – hanke ja Suomen alueen matkailu

Toteutuessaan tuulivoimat estävät Yhdistyksen jäsenten mahdollisuuden harjoittaa ja kehittää matkailua Suomen alueella. Tuulivoimat sijaitsevat juuri siellä missä on parhaat matkailureitit sekä Suomen matkailualueen rinnemaisema aukeaa suoraan mainitulle alueelle.

Merkittävä epäkohta hankkeen suunnittelussa on se, että alue sijaitsee uuden maakuntakaavan matkailun vetovoima-alueella, jonne ei saa rakentaa teollisuutta joka häiritsee matkailua, kuten tuulivoimat.

Tuulivoimaloiden merkittävät haitalliset vaikutukset koko alueeseen

Kemijärvellä lanseerattiin v. 2017 alussa alueen uusi brändi, joka perustettiin alueen vetovoimatekijöihin. Näitä vetovoimatekijöitä ovat muun muassa alueen järviluonto ja vaaramaisemat sekä puhdas luonto ja sen antimet. Tämän brändin rakentamista varten oli käynnissä ELYn rahoittama hanke "Kemijärvi – Brändin tunnettuuden kehittämisellä matkailijavirtaa alueelle". Hankkeen tulos toimii koko Kemijärven yhteismarkkinoinnin perustana.

Yhdistyksellä on parhaillaan meneillään hanke, Kemijärvi matkalle maailmalle - kansainvälistymishanke. Tämän hankkeen lisäksi meneillään on jäsenyritysten omat kansainvälistymishankkeet, joita ELY -keskus rahoittaa.

Näiden hankkeiden hyöty valuu hukkaan Suomen osalta koska tuulimylyjen täyttämään maisemaan eivät valitun kohderyhmän kansainväliset asiakkaat halua tulla.

Loppuyhteenvedo ja kannanotto

Kemijärven Matkailu ry:n hallitus on tehnyt kokouksessaan 4.1.2017 yksimielisen päätöksen, että se vastustaa Sallan Portin tuulivoimahanketta.

Perusteluina on hankkeen erittäin merkittävä haitta ja este alueen matkailuelinkeinojen kehittämiseksi. Tämän hankkeen haitallisen vaikutuksen ollessa laaja sillä perusteella, että kyseessä on koko Kemijärven matkailualueen merkittävimmän kohteen eli Suomen alueen kehittymismahdollisuudet ja sen välittömät ja välilliset vaikutukset koko Kemijärven alueen matkailuelinkeinoon.

Ottaen huomioon Sallan kunnan perustelut oman matkailukeskuksen lähelle sijoitettavien tuulimyllyjen haitoista matkailulle, pyydämme että ette sijoita tuulimyllyjä naapurikunta Kemijärven matkailukeskuksen viereen. Sallan kunta siis toteaa, että tuulivoimarakentamista ei tule sallia matkailun vetovoima-alueilla ja nyt haluaa itse tehdä niin naapurin matkailukeskukselle.

Ote Sallan kunnan perusteluista Itä-Lapin maakuntakaavaan:

"Esitämme tv 2313, tv 2314 (2 aluetta) ja tv 2315 tuulivoima-alueiden poistamista kaavasta, koska ne ovat liian lähellä Sallatunturin matkailukeskusta ja matkailukeskukseen liittyviä ohjelmapalvelualueita."

"Ruuhitunturin alue MU 6004, Aatsinki-Onkamon Natura-alue (SL 4255 ja SL 4256) ja siihen liittyvä MU 6006, sekä suojelualue SL 4257 ovat käännteentekevän tärkeitä erämaaluonnonympäristön vetovoimakohteita Sallatunturin matkailukeskuksen toiminnalle."

Kemijärven Matkailu ry:n puolesta

Yksityishenkilön yhteystiedot on poistettu.

Kaavoittajan vastine

Portin hankkeen yhteydessä on tehty maisemavaikutustenarviointia Suomen alueen suhteen sekä erillinen matkailuvaikutustenarviointi keskittyen Suomen alueeseen. Portin voimalat tulevat näkymään Suomen rinteille, mutta etäisyydestä johtuen maisemavaikutusta ei voida pitää merkittävänä. Hankkeen matkailuvaikutusten arvioinnin ja muiden käytössä olevien tutkimusten valossa ei ole odotettavissa, että Portin tuulipuisto mainittavasti vaikuttaisi matkailutoiminnan taloudellisiin edellytyksiin Suomen alueella.

Suurin osa Suomulta Portin suuntaan suuntautuvista hiihto- ja retkeilyreiteistä sijoittuu metsäiseen maastoon, josta ei ole näkymiä Portin tuulivoimapuiston suuntaan. Vaikutukset reiteille jäävät vähäisiksi.

Tuulivoiman vaikutuksia matkailuun on tutkittu niin Suomessa kuin ulkomailta, esimerkiksi Skotlannissa, Yhdysvalloissa, Ruotsissa ja Saksassa. Tutkimus-

ten pohjalta voidaan todeta, että yleisesti tuulivoimalla koetaan olevan matkailun kannalta negatiivisia maisemavaikutuksista, mutta niiden aiheuttamista konkreettisista vaikutuksista matkailun liiketoiminnalle ei juuri ole todisteita.

Matkailukysyntään ja sitä kautta alueen matkailutuloon vaikuttaa ennen muuta alueen matkailupalvelujen monipuolisuus ja vetovoimaisuus. Vaikka suhtautuminen tuulivoimaan matkailumaisemassa olisikin negatiivinen, sen vaikutus vierailuhalukkuuteen ei todennäköisesti ole suuri, jos alueen palvelurakenteen ja tarjottavat tuotteet sisältöineen ovat muutoin houkuttelevia. Sallan Portin tuulivoimahankkeen matkailun liiketoimintaan kohdistuvien vaikutusten voidaan arvioida olevan kokonaisuudessaan vähäisiä.

Portin tuulivoimapuiston kaava-alue sijaitsee osin alueella, joka uudessa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa on merkitty matkailun vetovoima-alueeksi. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava ei kuitenkaan ole vielä lainvoimainen, jolloin kuntakaavoituksessa eletään toistaiseksi vanhan voimassa olevan maakuntakaavan mukaan. Uudessa maakuntakaavaehdotuksessa oleva mv-merkintä ei sinänsä myöskään kiellä tuulivoiman sijoittamista alueelle, vaikka tuulivoiman sijoittaminen alueelle onkin jossain määrin ristiriidassa merkinnän tavoitteiden kanssa. Lapin liiton mukaan matkailun vetovoima-alue on kehittämisperiaatemarkintä, joka osoitetaan laajana vyöhykkeenä ja rajaus on yleispiirteinen. Kehittämisperiaate merkintä ei ole varsinainen aluevarausmerkintä. Merkinnällä osoitetaan yhteistoiminta-alueita, joiden sisältö ja rajaus tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Tämä yleiskaava koskee Sallan Portin tuulivoimayleiskaavaa, eikä sen yhteydessä voida ottaa kantaa muihin kuin kyseistä aluetta koskeviin maakuntakaavan merkintöihin. Sallan kunnan esitykset liittyen muihin hankkeisiin tai maakuntakaavan tv-alueisiin ovat erillisiä tapauksia, eikä niitä voida yleistää koskemaan tätä kaavaa.

2.4 Mielipide 4 (16.8.2017)

MIELIPIDE SALLAN PORTIN TUULIVOIMAKAAVASELOSTUKSEEN

Loma-asuntomme sijaitsee Kemijärvellä Kotasaareissa (Räisälän kylän edessä noin 1 km pohjoiseen). Kaavaselostuksessa (sivu 98, kuva 41.) esitetyssä näkymäalueanalyysikartassa mökkimme sijaitsee alueella, johon suunnitellut tuulivoimalat tulevat näkymään selkeästi. Pimeällä myös voimalatornien päällä olevat lentoestevalot tulevat näkymään saarelle hyvin.

Sallan Portin tuulipuistoalueelle suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 240 metriä ja lisäksi ne on suunniteltu rakennettavaksi vaaroille (esim. Lehtovaaralla noin 320 m korkeuteen), joten ne tulevat näkymään maisemassa laajalle alueelle. Muutenkin merkittävimmät ja selkeimmät näkymävaikutukset kohdistuvat alueille, joilta näkymäanalyysin mukaan voimalat ovat selvästi havaittavissa eli avoimille alueille, kuten vesistöille. Tuulivoimaloiden rakentaminen muuttaa aina olemassa olevaa laajempaa maisemakuvaa. Varsinkin vesistöjen äärellä vallitseva tunnelma muuttuu voimaloiden tulon myötä, sillä ne tuovat uuden teknisen elementin rauhalliselle, pääasiassa luonnon ympäröimälle alueelle.

Koemme tuulivoimaloiden näkymisen kauniissa Kemijärven järvimaisemassa luontoympäristöä suuresti haittaavana. Kaavaselostuksessa olevan maisemaselvityksen havainnekuvat ovat lisäksi mielestämme hyvin heikkolaatuisia, eivätkä ne anna oikeata kuvaa miten voimalat tulisivat maisemassa näkymään. Mielestämme maisemaselvityksiä pitäisi tehdä lisää, myös suoraan Kemijärven järveltä käsin, jotta todellinen muutos alueen virkistyskäyttömaisemaan tulisi paremmin selville.

Sallan Portin kaava-alueita laajennettiin etelään päin ja uusia luontoselvityksiä on tehty laajennuksesta johtuen maastokaudella 2017. Suurilla petolinnuilla oli kuitenkin tänä vuonna erittäin huono pesintävuosi mikä on hyvinkin voinut vaikuttaa niiden esiintyvyyteen Portin kaava-alueella. Onko tämä otettu huomioon uusissa luontoselvityksissä?

Sallan Portin tuulivoimahankealuetta ei ole merkitty uudessa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavahdotuksessa tuulivoima-alueeksi. Lisäksi Portin tuulivoima-alue sijaitsee lähes kokonaan (kuusi voimalaa kahdeksasta) alueella, joka on maakuntakaavahdotuksessa merkitty matkailun vetovoima-alueeksi. Aluetta koskee täten lisämääräys, jossa kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä. Tämä on ristiriidassa suunnitelmille tuulivoiman rakentamiseksi, sillä tuulipuiston vaikutukset matkailuelinkeinolle johtuvat juuri maisemakuvan muuttumisesta luonnontilaisesta rakennetuksi. Varsinkin Pohjois-Suomessa tekniseksi muuttuva ympäristö koetaan usein haitallisemmaksi, sillä on totuttu erämaisempaan virkistysympäristöön. Jo nyt on verkon keskustelupalstoilla pystynyt törmäämään keskusteluihin alueen maineen huonontumisesta retkeilijöiden keskuudessa, koska Sallan Portin tuulivoimahanke luo negatiivisen vaikutuksen alueen imagoon.

Maakuntakaavahdotuksessa tuulivoimarakentamista koskevien määräysten mukaan tuulivoimalat tulisi sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin. Mielestämme Sallan kunta voisi keskittää tuulivoiman rakentamisen jo kaavoitusmenettelyssä olevalle Nuolivaaran alueelle. Kunnan maakuntakaavaan on merkitty myös useita muita sopivampia tuulivoima-alueita, joista ei aiheutuisi haittaa Kemijärven vesistömaisemalle. Siksi mielestämme Sallan Portin tuulivoimahankkeen kaavan valmistelu voitaisiin keskeyttää.

Lapin matkailuvaltteina ovat hiljaisuus, puhdas luonto ja rauha. Niiden takia hankitaan myös usein loma-asunto juurikin pohjoisesta. Suomutunturin alueella on useita (noin 300 kpl) loma-asuntoja. Kaikkialla missä tuulivoimaa on rakennettu, on maiseman muuttumisen myötä myös kiinteistöjen arvo laskenut. Arvonlasku on sitä suurempi mitä arvokkaampi maisema on ollut ennen tuulivoiman rakentamista. Tällaisia ovat etenkin rantamaisemat, järvien ja vaarojen silhuetit ja yleensäkin muutoin rakentamaton maisema. Mielestämme on selvitettävä tarkemmin miten mahdollinen tuulivoima-alue vaikuttaa Suomen sekä Räsälän ja Joutsijärven kylien loma- ja asuinkiinteistöjen arvoon.

Suomessa on kansalaisilla perustuslaillinen omaisuuden suoja. Jos jokin taho tuhoaa joko osan tai kokonaan toisen omaisuutta, on se taho myös korvausvelvollinen. Jos tuulivoimarakentaminen pilaa maiseman ja sen vuoksi alentaa lähialueen asukkaan kiinteistön arvoa, on tuulivoimatoimija velvollinen korvaamaan tämän arvonalennuksen kiinteistön omistajalle. Yleisesti on tiedossa, että tuulivoimahankkeet vaikuttavat kiinteistöjen arvonmuodostukseen varsinkin maiseman muutoksen myötä.

Tällä Sallan Portin tuulivoimakaavasta tehdyllä mielipiteellä varaamme oikeuden vaatia tuulivoimatoimijalta vahingonkorvausta omistamamme kiinteistön arvonalennusta vastaavan määrän, koska tuulimyllyjen rakentaminen pilaa maisemat, jossa kiinteistömme sijaitsee.

Pyydämme, että lausuntoomme annettava vastine ja muu asiaan liittyvä posti lähetetään seuraaviin osoitteisiin:

Yksityishenkilön yhteystiedot on poistettu.

Kaavoittajan vastine

Räsälän kylään on matkaa suunnitelluilta voimaloilta noin 15 kilometriä. Tällä etäisyydellä voimat näyttäivät näkyessäänkin todella pieniltä. Maisemavaikutus jää etäisyydestä johtuen joka tapauksessa hyvin vähäiseksi. Lisäksi lähialueen puusto saattaa estää näkymät kokonaan. Voimaloiden näkymistä piha-piiriin on mahdoton arvioida tarkemmin ilman tietoa tarkasta sijainnista.

Tuulivoimaloilla on aina maisemavaikutuksia. Parhaiten voimat näkyvät laajoille avoimille alueille kuten vesistöille. Kemijärven lähimmille ranta-alueille on suunnitelluilta voimaloilta kuitenkin matkaa noin 10 kilometriä, jolloin maisemavaikutusta ei voida enää pitää merkittävänä. Näkymäalueanalyysin peusteella voimat eivät myöskään näy Kemijärven lähimmille ranta-alueille. Kemijärvi on laaja järvi ja vaikutus eri puolille järveä vaihtelee pääasiassa etäisyydestä riippuen. Kemijärven etäsiimmat rannat sijoittuvat noin 50 kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista. Tältä etäisyydeltä voimaloita on mahdoton enää nähdä. Näkymät häviävät säästä riippuen 20–30 kilometrin etäisyydellä voimaloista.

Suuren petolinnun seurantaa on tehty hankkeessa useamman vuoden ajalta. Suuri petolintu on rauhoitettu, joten siihen liittyvät seurantatiedot ovat salaisia ja vain viranomaiskäyttöön.

Portin tuulivoimapuiston kaava-alue sijaitsee osin alueella, joka uudessa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa on merkitty matkailun

vetovoima-alueeksi. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava ei kuitenkaan ole vielä lainvoimainen, jolloin kuntakaavoituksessa eletään toistaiseksi vanhan voimassa olevan maakuntakaavan mukaan. Uudessa maakuntakaavaehdotuksessa oleva mv-merkintä ei sinänsä myöskään kiellä tuulivoiman sijoittamista alueelle, vaikka tuulivoiman sijoittaminen alueelle onkin jossain määrin ristiriidassa merkinnän tavoitteiden kanssa. Lapin liiton mukaan matkailun vetovoima-alue on kehittämisperiaatemerkintä, joka osoitetaan laajana vyöhykkeenä ja raja-alue on yleispiirteinen. Kehittämisperiaate merkintä ei ole varsinainen aluevarausmerkintä. Merkinnällä osoitetaan yhteistoiminta-alueita, joiden sisältö ja raja-alue tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Tämä kaava koskee Portin alueen kaavoitusta tuulivoimakäyttöön, eikä tässä yhteydessä voida ottaa kantaa Sallan muiden alueiden kaavoitukseen.

Yleiskaavalla ei voida ottaa kantaa kiinteistöjen arvon kehitykseen, eikä korvausvaateita tuulimyllyjen mahdollisesti aiheuttaman kiinteistöjen arvon alenemisesta käsitellä yleiskaavassa.

Kiinteistöjen arvoihin voivat vaikuttaa suoraan tuulivoimaloiden aiheuttama melu ja välke. Ne voidaan todentaa mallinnoiksi ja mittaamalla toteutuksen jälkeen. Yleiskaava ei mallinnusten perusteella aiheuta asuinkiinteistöille edellä kuvattua haittaa. Maisemallinen vaikutus taas on kokemusperäinen, eikä sitä voi melun ja välkkeen tapaan suoraan mitata. Kiinteistön arvoon vaikuttavat myös monet muut tekijät niin paikallisella kuin valtakunnallisella tasolla, jolloin suorien johtopäätösten tekeminen tuulivoimaloista johtuen on hyvin vaikeaa. Mahdollinen kiinteistön arvon aleneminen tuulivoimatoiminnasta johtuen ei ole yleistettävissä, vaan on kiinteistökohtainen ja riippuu kiinteistön käyttötarkoituksesta ja sijainnista suhteessa tuulivoimapuistoon ja sen laajuuteen sekä kiinteistölle mahdollisesti aiheutuvista vaikutuksista.

Tuulivoimaloiden vaikutusta kiinteistöjen arvoon on tutkittu esimerkiksi Ruotsissa. Tuulivoimaloiden suhdetta kiinteistön arvoon on käsitelty ruotsalaisessa tutkimuksessa Vindkraftens påverkan på människors intressen (ISBN 978-91-620-6497-6, ISSN 0282-7298). Alla oleva on yhteenveto kyseisestä tutkimuksesta.

Huoli oman kiinteistön arvon laskusta tuulivoimapuiston läheisyyden johdosta on noussut esille useissa keskusteluissa alueen asukkaiden kanssa. Henningson (2012) on vertaillut viisi vuosina 2000–2009 tehtyä tutkimusta tuulivoiman vaikutuksesta kiinteistön arvoon. Yhdysvalloissa tehdyssä tutkimuksessa aineistona käytettiin 4352 taloa, joista tiedettiin kiinteistön arvo, sijainti ja maisemaominaisuudet. Tutkimuksen tulokset vahvistivat maiseman vaikutusta kiinteistön arvoon, mutta nostivat esille että maisema ja näkyvät yksityiskohdat etäämmällä kuin 100–200 metriä kiinteistöstä vaikuttivat sen hintaan merkityksettömästi. Tutkimuksen mukaan metsällä ja peltomaisemalla oli positiivinen vaikutus kiinteistöarvoon, kun taas lähellä sijaitsevat tiet vaikuttivat kielteisesti kiinteistön arvoon. (Henningson ym. 2012.)

Ruotsissa on vuonna 2010 tehty tutkimus, jossa analysoitiin 42 000 pientalo-omistusta viiden kilometrin sisällä yhteensä 120 voimalasta. Nämä verrattiin re-

ferenssikohteisiin vastaavissa kunnissa, tarkoituksena selvittää vaikuttaako tuulivoimaloiden läheinen sijainti kiinteistöjen arvoon negatiivisesti. Tutkimus toteutettiin aikana, jolloin pientalokiinteistöjen arvonnousu oli vahvaa. Tutkimus osoitti, että tuulivoimaloiden lähellä sijaitsevien kiinteistöjen arvonnousu oli suunnilleen samalla tasolla kuin vertailualueen kiinteistöillä. Niillä kiinteistöillä, jotka sijaitsivat 1–3 km rakennetuista tuulivoimaloista, voitiin tutkimuksessa todeta noin 2–4 % kiinteistön arvon lasku. Tutkimusta tarkennettiin vielä tutkimalla kiinteistöjen myyntihintoja kolmelta vuodelta ennen kuin tuulivoimalat rakennettiin. Tämä osoitti, että tällä alueella (1–3 km tuulivoimalasta) sijaitsevien kiinteistöjen arvo oli matalampi kuin ympäröivällä alueella myös ennen tuulivoimaloiden rakentamista. Niiden kiinteistöjen osalta, joiden arvo todettiin laskeneen, ei voitu tarkemmassa tarkastelussa todeta, että arvon lasku olisi johtunut tuulivoimaloiden suorasta tai epäsuorasta vaikutuksesta. Tutkimuksessa ei voitu näyttää, että tuulivoiman läheisellä sijainnilla olisi vahvaa suhdetta kiinteistön hinnan kehitykseen.

3 JATKOTOIMET

Luonnosvaiheen palaute ja sen vaikutukset aiheuttamat muutostarpeet on käsitelty kaavaneuvottelussa 17.11.2017.

Kaavan laatija on tehnyt kaava-asiakirjoihin vastineiden mukaiset ja kaavaneuvottelussa sovitut korjaukset ja esittää Sallan kunnanhallitukselle yleiskaavaehdotuksen asettamista nähtäville.